

Przewodnik PTS adnotowany

Ogólnopolskie zjazdy socjologiczne od 1931 roku.....	2
2022 rok XVIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Warszawie.....	2
2019 rok XVII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny we Wrocławiu.....	3
2016 rok XVI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Gdańsku.....	5
2013 rok XV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Szczecinie.....	6
2010 rok XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Krakowie.....	6
2007 rok XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Zielonej Górze.....	7
2004 rok XII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Poznaniu.....	7
2000 rok XI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Rzeszowie i Tyczynie.....	8
1997 rok X Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Katowicach.....	8
1994 rok IX Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Lublinie.....	8
1990 rok VIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Toruniu.....	8
1986 rok VII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny we Wrocławiu.....	8
1981 rok VI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Łodzi.....	9
1977 rok V Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Krakowie.....	9
1969 rok IV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Poznaniu.....	9
1965 rok III Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Warszawie.....	10
1935 rok II Zjazd Socjologów Polskich w Warszawie.....	10
1931 rok pierwsza konferencja socjologów polskich w Poznaniu.....	10
Polish Sociological Review.....	10
Polish Sociological Review in brief.....	10
General information about Polish Sociological Review.....	11
Instructions for authors.....	11
Członkowie honorowi PTS.....	11
Teodor Abel (od 1988 roku).....	11
Erik Allardt (od 1996 roku).....	11
Stanisław Andreski (od 1988 roku).....	12
James S. Coleman (od 1995 roku).....	12
Shmuel N. Eisenstadt (od 2004 roku).....	13
Richard Grathoff (od 1990 roku).....	14
Feliks Gross (od 2000 roku).....	14
Władimir Jadow (od 2009 roku).....	15

Melvin Kohn (od 1989 roku)	16
Jiří Musil (od 1989 roku).....	17
Zbigniew Pełczyński (od 1988 roku).....	17
Jan Sedláček (od 1997 roku).....	18
Jerzy Zubrzycki (od 1988 roku)	18
Kolejni Przewodniczący PTS od 1957 roku	19
Stanisław Ossowski (1957-1963)	19
Nina Assorodobraj-Kula (1964-1968).....	21
Władysław Markiewicz (1969-72).....	21
Jerzy Szacki (1972-76)	21
Stefan Nowak (1976-1983).....	22
Janusz Ziólkowski (1983-89)	23
Antonina Kłoskowska (1989-1994)	23
Antoni Sułek (1994-98).....	24
Andrzej Kojder (1998-2002)	24
Włodzimierz Wesołowski (2002-2005)	25
Piotr Gliński (2005-2011).....	26
Grażyna Skąpska (2011 – 2017)	27
Krzysztof T. Konecki (2017 – obecnie).....	27
Oddziały PTS	28
Sekcje specjalistyczne PTS.....	29
Członkowie zwyczajni (statystyka).....	30
Źródła:	31

Ogólnopolskie zjazdy socjologiczne od 1931 roku

2022 rok XVIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Warszawie

Społeczeństwo przyszłości. Rekompozycje

Odbywać się będzie od 14 do 17 września. Uzupełniane na bieżąco informacje można śledzić dzięki działającemu od 25 października profilowi facebookowemu

<https://www.facebook.com/ZjazdPTS>

Aktualizowana jest także profesjonalnie zaprojektowana (jak poprzednio) strona <https://zjazdpts.pl/>

Na stronie startowej deklaracja

Żyjemy w czasach przełomu, dlatego nasze dyskusje chcemy poświęcić zjawiskom i wydarzeniom, które naruszyły poczucie stabilności i przewidywalności naszego świata, takimi jak katastrofa klimatyczna, nasilone ruchy migracyjne, wzrost nierówności społecznych, populizm czy pandemia. Rozmawiać będziemy także o nowych ruchach społecznych, narastającej różnorodności, innowacyjnych praktykach radzenia sobie z niepewnością czy zmianach krystalizujących się wokół nowoczesnych technologii.

Na stronie startowej także wątki tematyczne Zjazdu (poniżej wymienione z rozszerzonym opisem na dalszych stronach):

- krajobrazy jutra
- społeczeństwo w chorobie »
- mobilność, różnorodność, mniejszości
- społeczeństwo niepewności

W poszczególnych zakładkach

- O ZJEŹDZIE idea, 4 wielkie tematy i organizatorzy (skład Rady Programowej i Komitetu Organizacyjnego)
- AKTUALNOŚCI komunikaty zjazdowe
- DLA UCZESTNIKÓW rejestracja, ważne daty, opłaty
- PROGRAM sesje semi-plenarne, sympozja, grupy tematyczne
- KONTAKT

2019 rok XVII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny we Wrocławiu

Ja. My. Oni? Podmiotowość, tożsamość, przynależność

Wiele informacji o tym zjeździe prezentuje dostępna do tej pory profesjonalnie zaprojektowana strona 17zjazdpts.uni.wroc.pl

Można tam przeczytać (poniżej wybór z treści poszczególnych zakładek):

O hasle zjazdu:

- *ma wielką siłę, bo jest kierowane wprost, do każdego i to na wielu poziomach. (...) istnienie „Ja” i „My” jest możliwe dzięki wyróżnieniu rzeczywistych lub jedynie wyobrażonych, na potrzeby rozumienia rzeczywistości, „onych”, bez których opis społecznego świata jest niemożliwy. Ponadto „Oni” są konieczni, żeby za sprawą podmiotowości kształtować własną tożsamość i określić swoją przynależność*
- *(...) „Ja. My. Oni?” posiada uniwersalny charakter, ustanawia szansę na refleksję nad własnym położeniem w ramach wspólnoty, w strukturze podziałów społecznych, w procesach o lokalnym i globalnym charakterze, w życiu politycznym, w konsumpcji i w preferencjach dla wybranych wartości. Podmiotowość, tożsamość, przynależność to*

zarazem podstawowe kategorie socjologiczne, bez których trudno wyobrazić sobie dziś prowadzenie badań i analiz

O idei zjazdu:

- *łączenie środowiska socjologicznego, otwarcie się na różne środowiska oraz współpraca z nimi, tak by zjazd stał się forum wymiany myśli pomiędzy socjologami i socjolożkami akademickimi i praktycznymi, naukowcami, doktorantami i studentami z różnych kohort wiekowych, przedstawicielami różnych dyscyplin, subdyscyplin, ośrodków naukowo-badawczych, jak i reprezentantami różnych światów politycznych,*
- *miejsce dla krytycznej diagnozy stanu społeczeństwa polskiego w Europie i na świecie, a zarazem przestrzeni dla głosu na rzecz obrony miejsca socjologii w społeczeństwie, zarówno w wymiarze profesjonalnym (standardy zawodowe), jak i w wymiarze publicznym (głos socjologów w debacie publicznej, kształcenie krytycznych obywateli),*
- *podkreślenie roli i znaczenia wiedzy socjologicznej dla udzielenia merytorycznej, rzetelnej i krytycznej odpowiedzi na wyzwania w wybranych obszarach życia społecznego, a także wkładu socjologii do wiedzy międzydyscyplinarnej.*

Zapis transmisji z obrad Zjazdu:

- *Wykład Inauguracyjny Margaret Archer: "Podmiotowość, tożsamość i przynależność. W jaki sposób łączy je refleksyjność" - przetłumaczony na język polski lub angielski*
- *Sesja otwarcia XVII Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego*
- *Sesja Prezydencka: Rola socjologii w zmieniającym się świecie - przetłumaczona na język polski lub angielski*
- *Symposium: Socjologia i socjologowie a odzyskanie niepodległości i budowa instytucji naukowych w II Rzeczypospolitej - przetłumaczona na język polski lub angielski*
- *Symposium: Socjologia w Europie Środkowo-Wschodniej*
- *Końcowa sesja plenarna: Rewolucja czy reprodukcja. Ciągłość i zmiana w hierarchiach społecznych w Polsce i na świecie - przetłumaczona na język polski lub angielski*

Program zjazdu:

- [krótka wersja programu zjazdu](#)
- [pełna wersja programu zjazdu](#)

Wzorem poprzedników, organizatorzy zjazdu wrocławskiego opracowali raport sprawozdawczy (XVII Ogólnopolski 2020).¹ Jest w nim m.in. mowa o niskim zainteresowaniu mediów (ogólnopolskich, regionalnych, lokalnych; niezależnie od orientacji politycznej) w kontekście - jak wyjaśniano organizatorom - roku wyborczego. *W efekcie braku medialnego zainteresowania Zjazdem przeszedł on właściwie bez echa. Jedyne informacje jakie pojawiły się w sferze medialnej, były efektem briefingu dla prasy zorganizowanego pierwszego dnia Zjazdu, na godzinę przed jego oficjalnym rozpoczęciem.* Opublikowana została fotorelacja w Przeglądzie Uniwersyteckim On-line (XVII Ogólnopolski 2019).

Profil XVII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny na facebooku (XVII Ogólnopolski 2018) został stworzony ponad półtora roku przed zjazdem i w rok po jego zakończeniu ukazała się tam informacja o przedstawieniu podsumowania tego wydarzenia podczas walnego zebrania Oddziału Wrocławskiego (2018:2020.09.11). Wcześniej, miesiąc po zakończeniu, udostępnione zostało tymczasowe łącze pozwalające śledzić relacje wideo ze zjazdu. Opublikowanych zostało około 200 zdjęć z przebiegu zjazdu, a przed jego rozpoczęciem był cykl prezentujący miejsca zjazdowe, poprzedzony serią zapowiedzi sympozjów z informacją o ich organizatorach.

2016 rok XVI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Gdańsku

Solidarność w czasach nieufności

W Raporcie sprawozdawczym (2016) odnotowano nagraną w trakcie zjazdu, zredagowaną ponaddziesięciminutową audycję (Solidarność 2016) *Radia Gdańsk*, które miało swoje stoisko w miejscu obrad, skąd prowadziło transmisję na żywo. Dostępny jest także wywiad Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Cezarego Obracht-Prondzyńskiego (Gniazdowski 1987), w którym zapowiedział: *Będziemy dyskutować jak w warunkach społecznie ugruntowanej nieufności budować solidarność, bez której żadna wspólnota istnieć nie może.* Wyraził także nadzieję, *aby to był najlepszy zjazd socjologiczny, żeby kolejne oceniano w odniesieniu do naszego (...) będziemy się wyróżniali i miejscem – czyli nowoczesnym budynkiem Wydziału Nauk Społecznych, który jest w stanie w jednym miejscu zapewnić komfortowe warunki tak licznemu gronu uczestników i jakością debaty na najbardziej aktualne socjologiczne, ale też społeczne, polityczne, ekonomiczne tematy. Niewątpliwą zaletą Zjazdu w Gdańsku będzie także możliwość zaprezentowania naukowcom z całej Polski i świata powstałych w naszym mieście instytucji, które stały się centrami wymiany myśli i idei – ECS, Centrum św. Jana, Teatru Szekspirowskiego. Uczestnicy Zjazdu będą mieli ponadto możliwość zwiedzenia trójmiejskich muzeów i towarzyskiego spotkania w Starym Maneżu.* Siedemnastosekundowy filmik z tej imprezy opublikował zjazdowy (XVI Ogólnopolski 2016). Zatytułowany jest „Szał na bankiecie Zjazdowym!” i opatrzony komentarzem: „na scenie zespół *The Fruitcakes*”, pod sceną liczni socjologowie”. Wydarzenie odnotował również portal miasta Gdańska, który zatytułował swoją relację „Blisko tysięcy socjologów na zabawie w Starym Maneżu. Na ogólnopolskim zjeździe - po raz pierwszy w Gdańsku” (Daszczyński 2016). Organizacja spotkania otwartego dla wszystkich uczestników i wolontariuszy była związana z położeniem silnego akcentu na integracyjny charakter zjazdu.

Potwierdzeniem spełnienia się nadziei Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego są relacje uczestników przytaczane w sprawozdaniu ze zjazdu (Kosznicki 2017): *Osoby, dla których było to pierwsze uczestnictwo w Zjeździe Socjologicznym, wyrażały przekonanie, że był on fascynującym doświadczeniem od strony naukowej, pokazującym szerokie spektrum socjologii, skupionej na różnych sferach rzeczywistości społecznej. W opiniach uczestników dość często zwracano uwagę na fakt bardzo dobrej organizacji całego wydarzenia. Oceny takie wyrażali zarówno przyjezdni, jak również osoby zaangażowane w pracę przy zjeździe. Obrady wszystkich grup oraz pozostałe spotkania (z wyjątkiem opóźnienia spotkania z Ireneuszem Krzezińskim) zaczynały się i kończyły zgodnie z harmonogramem, a w ich trakcie sumiennie przestrzegano wymiaru czasowego przyznanego każdemu z prelegentów. Wpłynęło to pozytywnie na ocenę całej konferencji (...) Ważne było wsparcie wolontariuszy, ale także dobrze przeprowadzona analiza tego, co może się wydarzyć i jak zapobiegać niechcianym wypadkom.*

Organizatorzy XVI Ogólnopolskiego Zjazdu rzeczywiście ustanowili nowy standard uwzględniający także przygotowanie raportu *przedstawiającego sumarycznie i w zwięzły sposób charakterystykę zadań, jakie zostały wykonane przy okazji organizacji zjazdu socjologicznego w Gdańsku*. Jego celem było: *nie tylko podsumowanie, ale też dokonanie „auto-ewaluacji” i zgromadzenie określonej wiedzy, która jest efektem ponad dwóch lat pracy. Idzie o to, aby zarówno Zarząd Główny PTS, jak i organizatorzy kolejnego zjazdu mogli skorzystać z naszego doświadczenia*. Jak napisali: *Uważamy, że „transmisja wiedzy” jest jednym z najistotniejszych zadań organizatorów zjazdów i powstanie takiego dokumentu sprawozdawczego po każdym kolejnym zjeździe powinno stać się stałą praktyką*. (Raport 2016).ⁱⁱⁱ

Uruchomiony ponad rok przed rozpoczęciem zjazdu profil na facebooku (XVI Ogólnopolski 2016) jest wciąż dostępny. Prezentowanych jest kilkaset zdjęć z przygotowań i obrad. Dokumentują one m.in. pracę wolontariuszy oraz komitetu organizacyjnego przed i w trakcie zjazdu, ale także poranny jogging. Profil proponuje także „oprowadzanie” po obiektach zjazdowych. Poza tym są tam materiały z lokalnych mediów w tym prawie 100 sekund tzw. setki w wiadomościach *TVP Gdańsk*. Dobra współpraca z lokalnymi mediami także była silną stroną gdańskiego komitetu organizacyjnego. Nie jest jednak jego winą, że nie wszystkie łącza wskazane na profilu działają do tego czasu.

2013 rok XV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Szczecinie

Co po kryzysie?

Kontynuowany po krakowskim zjeździe profil na facebooku Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (Ogólnopolski 2013) podaje jak poprzednio informacje o harmonogramie. Poza tym zdjęcia z obrad (także plakatu zjazdowego) i komentarze do nich. Niestety, nie wszystkie łącza działają obecnie.

Sprawozdanie zogniskowane wokół udziału miejscowego uniwersytetu ukazało się szybko w czasopiśmie wydawanym przez oddział regionalny Towarzystwa Wiedzy Powszechnej (Wachowiak 2013).

2010 rok XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Krakowie

Co się dzieje ze społeczeństwem?

Podczas sesji inauguracyjnej Przewodniczący PTS (Gliński 2010) zaczął od tego, że autorem hasła zjazdowego jest Jerzy Szacki. Przypomnił też, że *zanim Rada Programowa Zjazdu, po burzliwej dyskusji, zdecydowała się wybrać ten właśnie temat jako wiodący (...) zastanawiano się m.in. czy głównym przesłaniem i tematem zjazdu nie powinno być (...) bardziej radykalne pytanie o to „czy jesteśmy jeszcze społeczeństwem?”, „czy istniejemy jeszcze jako społeczeństwo?” a także: „co to znaczy współcześnie - społeczeństwo?” czy jesteśmy spójnym, jakimś „normalnym społeczeństwem”, czy też raczej tym społeczeństwem od czasu do czasu jedynie „bywamy”*.

Efektom zjazdu jest profesjonalnie wydana książka (Flis i in. 2011) w twardej lub miękkiej oprawie. Na okładce wykorzystano projekt plakatu zjazdowego autorstwa Mieczysława Górowskiego.^{iv} Ukazała się także publikacja cyfrowa pozjazdowego tomu (ebook PDF) i w takiej formie wciąż jest możliwa do zakupu u wydawcy.^v Założony został także profil na

facebooku Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, który został przejęty dla potrzeb kolejnego zjazdu (Ogólnopolski 2010). Pierwszy wpis podaje skład Komitetu Honorowego, w kolejnych są informacje o programie, obiektach zjazdowych.

W pozjazdowej publikacji, obok *przeglądu wybranych referatów, możliwie najwierniej przybliżających Czytelnikowi fakt funkcjonowania społeczeństwa w procesie zmian wielowektorowych* (Flis i in. 2011:7), znalazły się m.in. także list do organizatorów i uczestników Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, pismo do Przewodniczącej Komitetu Organizacyjnego minister nauki i szkolnictwa wyższego, a także kolorowe zdjęcia wojewody małopolskiego, dzięki któremu odbył się koncert dla uczestników zjazdu w Operze Krakowskiej.

2007 rok XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Zielonej Górze

Co nas łączy, co nas dzieli?

Plon zjazdu został zebrany w tomie pozjazdowym (Mucha i in. 2008). W dostępnym w internecie sprawozdaniu można przeczytać, że *jednym z wydarzeń, które zadecydowały o wyjątkowości Zjazdu był fakt, iż pierwszy raz w całej historii zjazdów socjologicznych w Polsce, w otwarciu obrad wziął udział Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, wygłaszając inauguracyjny referat. W referacie tym Lech Kaczyński podkreślił znaczące osiągnięcia polskiej socjologii oraz wskazał wyzwania, jakie stoją przed tą dyscypliną nauki. Do takich wyzwań prezydent zaliczył między innymi rzetelny opis procesów, zachodzących w społeczeństwie polskim, a w tym: stworzenie „realnej mapy socjologicznej naszego kraju”, obejmującej zróżnicowanie społeczne i dynamikę tego zróżnicowania* (Worek 2007). Prezydent (Kaczyński 2008) odniósł się także do wystąpienia Przewodniczącego PTS Piotra Glińskiego (2007), który – jak mówił – podjął obowiązek *przedstawienia (...)najbardziej ogólnych, programowych stanowisk, pytań i dylematów nurtujących (...) środowisko. Zastrzegł jednocześnie, że wystąpienie (...) ma charakter czysto autorski (i) tezewy. Jest jednak zbyt obszerne, aby mogło tu być omówione.*^{vi}

2004 rok XII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Poznaniu

Polska w Europie: uwarunkowania i perspektywy

W sprawozdaniu opublikowanym w Studiach Socjologicznych podkreślono *bardzo wartościowy udział przedstawicieli nauk pokrewnych jako referentów w Sesjach Plenarnych i Sympozjach, a także zaproszonych gości z zagranicy* oraz na to, że było to: *spotkanie, które odbywało się po wstąpieniu naszego kraju do Unii Europejskiej*. P (Kurczewska i Wesołowski 2005). Rola Włodzimierza Wesołowskiego, za którego kadencji jako Przewodniczącego PTS, zjazd się odbywał została tak zapamiętana (Słomczyński i Janicka 2021.): *patronował wypracowaniu koncepcji Zjazdu, która pokazywała zróżnicowanie polskiego środowiska socjologicznego z punktu widzenia przyjmowanych perspektyw teoretycznych, metod badawczych i tematycznych zainteresowań. Tę różnorodność postrzegał jako zaletę polskiej socjologii. Tytuł książki pozjazdowej, której był współredaktorem to „Kręgi integracji i rodzaje tożsamości: Polska, Europa, Świat”* (Wesołowski i Włodarek 2005).

2000 rok XI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Rzeszowie i Tyczynie

Los i wybór. Dziedzictwo i perspektywy społeczeństwa polskiego

Opublikowany został pamiętnik zjazdowy (Kojder, Sowa 2003) oraz ukazała się dość szczegółowa relacja w czasopiśmie stowarzyszenia z Rzeszowa,^{vii} którego celem jest upowszechnianie kultury fizycznej poprzez działalność sportową i rekreacyjną, popularyzacja sztuk i sportów walki oraz praca wychowawcza z młodzieżą (Cynarski 2000).

1997 rok X Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Katowicach

Śląsk, Polska, Europa. Zmieniające się społeczeństwo w perspektywie lokalnej i globalnej

Po zjeździe ukazała się publikacja książkowa (Sułek, Szczepański 1998). W internecie jest dostępny także program sesji plenarnych i sympozjów, skład komitetu honorowego, rady programowej i komitetu organizacyjnego oraz lista sponsorów (Plan zjazdu 1997).

1994 rok IX Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Lublinie

Ludzie i instytucje. Stawanie się ładu społecznego

Obszerne sprawozdanie ukazało się w Studiach Socjologicznych (Machaj, Styk 1995). Na istotny aspekt zwrócił uwagę Antoni Sułek (1997), zauważając, że *świadomość komplikacji procesu transformacji była już powszechna i socjologowie zamiast zapewniać, że społeczeństwo zmierza do rynku i demokracji, dociekali raczej, co w tym społeczeństwie się dzieje, jaki faktyczny ład się w nim tworzy*. Zwrócił on też uwagę na istotną decyzję podjętą przez Zarząd Główny PTS przy okazji zjazdu w Lublinie: *zaraz po jego zakończeniu postanowiliśmy, że na następne spotkanie nie będziemy czekać aż cztery lata*.

1990 rok VIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Toruniu

Przełom i wyzwania. Teorie zmiany społecznej wobec wyzwań współczesności

Punktem wyjścia notatki opublikowanej przez Zarząd Główny PTS (1991) jest stwierdzenie, że *dokonała się w Polsce zasadnicza zmiana porządku politycznego oraz rozpoczęła się przebudowa gospodarki. Przełom ten stanowi wyzwanie dla socjologii. Naturalnym celem zjazdu toruńskiego była więc socjologiczna analiza tych przemian. Chodziło przy tym nie tyle o socjograficzny opis zmian dokonujących się w różnych dziedzinach życia społecznego, ile o ich opis uogólniający, ujęcie teoretyczne oraz konfrontację różnych teorii zmian społecznych z doświadczeniem polskim*. Podkreślono też, że *zjazd toruński był pierwszym, w którym uczestniczyła znacząca grupa socjologów polskich pracujących za granicą (USA, Wielka Brytania, Australia) — swoimi referatami uczynili bardzo ciekawą sesję „Polski przełom...”* Po raz pierwszy też przyjechali na zjazd — zaproszeni jako goście — socjologowie z naszej części Europy, z Moskwy, Wilna, Sofii, Pragi i Bratysławy.

1986 rok VII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny we Wrocławiu

Edmund Wnuk-Lipiński (1987:9) we wstępie do najobszerniejszej opublikowanej kolekcji materiałów zjazdowych napisał: *Jak wiadomo, pierwotny termin Zjazdu – z przyczyn od*

Zarządu Głównego PTS niezależnych – uległ przesunięciu o rok, a program był przedmiotem negocjacji z władzami. Do nich też adresowana była konkluzja ogłoszonego po jego zakończeniu dokumentu Zarządu Głównego PTS. Realizując zapowiedź złożoną w trakcie obrad, przyjął on i opublikował jako swoje stanowisko opracowaną przez Stefana Nowaka (1987) próbę diagnozy stanu świadomości społecznej. Dokument kończył się stwierdzeniem, że główny ciężar zadań spoczywa (...) na władzach, od decyzji i działań których zależeć będzie w pierwszym rządzie, czy ostatnia amnestia^{viii} dla więźniów politycznych pozostanie doniosłym wydarzeniem, ważnym na dziś i bezpośrednią przyszłość, czy też stanie się początkiem procesu, zmierzającego krok za krokiem, ale konsekwentnie, do stworzenia instytucjonalnych warunków, umożliwiających pełniejszą aktywizację społeczeństwa i włączanie się coraz szerszych rzesz obywateli naszego kraju w proces jego doskonalenia i rozwoju.

Odnaleziony Program VII OZS (1986) został zaprezentowany na profilu facebookowym kolejnego XVII zjazdu we Wrocławiu i na wystawie w jego kularach.

1981 rok VI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Łodzi

Socjologia polska wobec problemów społecznych kraju

Było to niewątpliwie najważniejsze wydarzenie w historii Oddziału Łódzkiego. Zjazd ten odbywał się w wyjątkowych czasach, w historycznym roku 1981. Równoległe z naszym zjazdem odbywał się Zjazd Solidarności i niektórzy socjologowie przyjeżdżali do Łodzi prosto z Gdańska (...). Atmosfera Zjazdu była doskonała, mimo że media zignorowały to wydarzenie, a w Łodzi wówczas trudno było nawet o chleb. Władze komunistyczne nie pozwoliły opublikować żadnych materiałów prezentowanych podczas Zjazdu. Dopiero w 2007 roku ukazał się tom „Przeglądu Socjologicznego” z częścią referatów – co zostało zapamiętane (Lutyńska 2011). Obszerne sprawozdanie opublikowane zostało razem z materiałami z kolejnego zjazdu (Gniazdowski 1987).

1977 rok V Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Krakowie

Rozwój społeczeństwa polskiego a socjologia

Przewodniczący ZG PTS Jerzy Szacki zapamiętał ograniczenia i skrępowania ze strony władz: *To jest przypadek tego nieszczęsnego Krakowskiego Zjazdu PTS, który usiłowałem zorganizować przez cały czas, kiedy byłem przewodniczącym. Nie udało się, ponieważ albo nie było pieniędzy, albo zgody i kończyło się na wstępnych projektach. Zaczęliśmy nawet już uzgadniać z rektoratem UJ jakieś sale na obrady, ale do Zjazdu nie doszło (Kraśko 1997). Jak nadzór partyjny spowodował, że jedyny w latach siedemdziesiątych zjazd socjologiczny odbył się dopiero w 1977 r., siedem lat po poprzednim i co z tego wynikło opisała Nina Kraśko (2010:118-124). Jego przebieg został także odtworzony na podstawie materiałów Służby Bezpieczeństwa, która dysponowała do inwigilacji dwudziestu sześciu funkcjonariuszami, dziesięciu tajnymi współpracownikami, jedenastoma „minifonami” oraz swoimi współpracownikami zatrudnionymi w hotelach (Wicenty 2009).*

1969 rok IV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Poznaniu

Teoria i badania socjologiczne a praktyka społeczna

Planowany na 1968 rok, ale – jak pisze Antoni Sułek (1997) - odbył się w Poznaniu w rok później, już po ciężkich dla socjologii wydarzeniach marcowych. Zjazd toczył swe plenarne obrady w zimnym Pałacu Kultury, dawnym zamku królów pruskich. Był, dziś by się powiedziało, politycznie poprawny i w opiniach jego krytyków wykazał brak postępu w socjologii w stosunku do stanu zaprezentowanego na III Zjeździe.

1965 rok III Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Warszawie

Na jego zakończenie Przewodnicząca ZG PTS Nina Assorodobraj wskazała między innymi na to, że zjazd będzie miał doniosłe znaczenie dla polskiego środowiska socjologicznego i być może zakończy etap badań o charakterze przyczynkarskim, otwierając równocześnie perspektywy dla dokończenia syntezy naszej wiedzy o Polsce współczesnej (Boksański i Tobera 1966). Plon zjazdu został wydany jako numer Studiów Socjologicznych (III Ogólnopolski 1965). Zachowała się filmowa relacja z tego zjazdu (Ostrowski 1965).

1935 rok II Zjazd Socjologów Polskich w Warszawie

Jak podaje Antonio Sułek (1997): skupił "okrągło 110 czynnych uczestników" - bez mała wszystkich ówczesnych socjologów, w tym najmłodsze ich pokolenie. Obradowano już w sekcjach i wygłoszono 23 referaty (już wtedy na referat w sekcji dawano tylko 20 minut) (...) II Zjazd Socjologów był dużym wydarzeniem w życiu socjologii, zainteresował też inne kręgi i zwrócił uwagę gazet, ale nie wiadomo jaki był udział PTS w jego organizacji - wiemy tylko, że na Zjeździe prezesem PTS wybrano Stefana Czarnowskiego.

1931 rok pierwsza konferencja socjologów polskich w Poznaniu

Syntetycznie jej znaczenie przedstawił Antoni Sułek (1997): *od czasu, gdy we Lwowie Józef Supiński ogłosił "Polską szkołę gospodarstwa społecznego" minęło sześćdziesiąt lat, zanim w 1931 roku w Poznaniu zebrał się na swą pierwszą konferencję ogół socjologów polskich ... zwołana przez Floriana Znanięckiego skupiła wcale spore (i doborowe) grono 60 badaczy pracujących na polu socjologii. Choć zgłosili oni tylko 20 referatów, to ani wszystkich nie zdążyli przedstawić, ani na dyskusję nie mieli dość czasu, ani nawet "rozmów nie [mogli] przeprowadzić zbyt wielu" - narzekał potem kronikarz tego zjazdu. Dodał jednak, że "mimo wszystko zjazd socjologów z pewnością będzie miał swą jasną kartę w dziejach polskich badań społecznych. Socjologia polska z mglistego wyobrażenia przeistoczyła się w żywe i mile wspomnienie ludzi, z którymi spędziło się dni parę na poważnej pracy i milej pogawędce". Na koniec konferencji zostało zawiązane Polskie Towarzystwo Socjologiczne, a pierwszym jego prezesem "przy entuzjastycznych objawach uznania" został wybrany Ludwik Krzywicki.*

Polish Sociological Review

Polish Sociological Review in brief

Polish Sociological Review is a quarterly, peer-reviewed and internationally abstracted journal that publishes original articles in selected areas of sociology with focus on social theory, social structure, social change, culture and politics in global perspective. Provides publications of Polish and foreign sociologists.

General information about Polish Sociological Review

Go to <https://polish-sociological-review.eu/>

First Published in 1961 as The Polish Sociological Bulletin. Published by Polskie Towarzystwo Sociologiczne [Polish Sociological Association] Copyright © Polish Sociological Association.

Issues from year 2007 available on: <https://polish-sociological-review.eu/Archive>

Polish Sociological Review is indexed and abstracted in: Web of Science, Journal Citation Reports / Science Edition, Social Sciences Citation Index (Clarivate Analytics) Elsevier Bibliographic Database: SCOPUS; SocINDEX (EBSCO); Social Scisearch; CSA Sociological Abstracts, ProQuest, CSA Linguistics and Language Behavior Abstracts, CSA Social Planning / Policy and Development Abstracts; BazEkon; JSTOR; IBZ Online-De Gruyter.

Instructions for authors

Go to: <https://polish-sociological-review.eu/Instructions-for-Authors,2185.html>

Członkowie honorowi PTS

Teodor Abel (od 1988 roku)

Wydawca jego książki (Abel 1996) o Znanięckim podaje: *Teodor (Theodore) Abel (1896-1988) Urodził się 24 listopada 1896 roku w Łodzi. Jeden z pierwszych studentów Floriana Znanięckiego na Uniwersytecie Poznańskim. Wyjechał do USA w 1923 roku. Doktoryzował się w Columbia University w Nowym Jorku w 1929 roku u F. H. Giddingsa. Profesor socjologii w Columbia University do 1951 roku. Kierował Wydziałem Socjologii w Hunter College w Nowym Jorku do emerytury w 1967 roku. Prezydent Eastern Sociological Society w latach 1957-1958. Ostatnie lata spędził w Albuquerque (Nowy Meksyk, USA) jako Distinguished Professor Emeritus. Zmarł 23 marca 1988 roku w Albuquerque.*

Erik Allardt (od 1996 roku)

W *National Biography of Finland* znajduje się biogram (Alestalo b.d.): *(A)cademician, professor of Sociology, chairman of the Academy of Finland (...) Appointed professor of sociology at the University of Helsinki in 1958 (...) He was one of the first research academics in the reformed Academy of Finland between 1970 and 1980. (...) Allardt has served as an external examiner for over 40 doctoral theses, which he regards as both the culmination of a course of study and an opportunity for teaching. He has also been a visiting professor at many universities, and numerous international projects have benefited from his wide-ranging expertise (...) Allardt has made substantial contributions to the development of comparative research. During his time as a research professor, he set up the Research Group for Comparative Sociology at the University of Helsinki (...) Throughout his career, Allardt has represented Finnish and Nordic sociological research in international forums (...) He*

served as the chancellor of Åbo Akademi University from 1992 to 1993. He was named a member of the Academy of Finland in 1995.

Stanisław Andreski (od 1988 roku)

Opublikowane po jego śmierci wspomnienie (Sowa, Kazimierz: 2007) Honorowe Członkostwo PTS wymienia na wstępie: *żołnierz września 1939 roku i Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, wybitny, światowej sławy socjolog brytyjski polskiego pochodzenia. Honorowy Członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (...) urodził się w Częstochowie 8 maja 1919 roku w rodzinie kupieckiej. Po bankructwie rodzinnej firmy na początku Wielkiego Kryzysu, rodzina (...) przeprowadziła się do Poznania, gdzie ukończył gimnazjum i rozpoczął studia ekonomiczne na Uniwersytecie. Zmobilizowany w sierpniu 1939 roku (...) w stopniu podchorążego brał udział w kampanii wrześniowej, dostał się do niewoli sowieckiej (...) wywieziony został w głąb Ukrainy (USSR). Uciekł po dwóch tygodniach i (...) przedzierał się w przebraniu (...) do Poznania (skąd) uciekł (...) wraz z kolegą szkolnym na Zachód (...) zostali internowani na Węgrzech. Przez Włochy i Francję przedostali się (...) na Wyspy Brytyjskie i wstąpili do I Brygady Pancerniej gen. Maczka (...) Stanisław Andreski otrzymał zgodę władz wojskowych na rozpoczęcie zaocznych studiów ekonomicznych w London School of Economics (i kiedy) znalazł się (...) w Niemczech w ramach brytyjskich sił okupacyjnych (...) nabył (...) większość dzieł Webera (oraz) przeczytał (...) kanon niemieckiej, francuskiej i włoskiej literatury socjologicznej. Jego myślenie socjologiczne zostało wszakże ukształtowane przez dzieło Webera (...) Droga zawodowa (...) była kręta, ale bogata i zróżnicowana. Po uzyskaniu doktoratu w LSE w roku 1953 (...) objął stanowisko młodszego wykładowcy w Rhodes University College w Republice Południowej Afryki. Zetknął się tam między innymi z Alfredem Radcliff-Brownem (...) wykladał następnie w Chile, Nigerii, USA, Kanadzie i Japonii. W roku 1964 objął Katedrę Socjologii na angielskim University of Reading, którą kierował nieprzerwanie do emerytury roku 1984 (...), a stałe miejsce w niej znalazła prof. Maria Hirszowicz po swoim przymusowym wyjeździe z Polski. Po przejściu na emeryturę Profesor nie zaniechał jednak działalności dydaktycznej. Aż do końca lat dziewięćdziesiątych wykładał socjologię porównawczą w londyńskim PUNO (Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie). Wykładał także przez kilka tygodni w roku w Monterey Business School w Meksyku. W końcu, już na początku nowego tysiąclecia, wykładał przez dwa miesiące w roku w Wyższej Szkole Języków Obcych w Częstochowie.*

James S. Coleman (od 1995 roku)

W 1992 r. był 83. Prezydentem American Sociological Association, która opublikowała obszerną jego charakterystykę (ASA 1995), w której Honorowe Członkostwo PTS zostało odnotowane obok przynależności do National Academy of Sciences, American Philosophical Society, American Academy of Arts and Sciences, National Academy of Education oraz Royal Swedish Academy of Sciences. Poza tym napisano: *Coleman received his bachelor's degree in chemical engineering in 1949 from Purdue University and his PhD in sociology in 1955 from Columbia University where he studied with Paul S. Lazarsfeld and Robert K Merton. He founded the Department of Social Relations at Johns Hopkins University in 1959, where he served as professor and department chair until 1973, when he returned to the University of Chicago as University Professor (In) his book "Introduction to Mathematical Sociology", (...) he introduced mathematical models for study of complex social processes (...) His doctoral dissertation (was) later published as the classic "Union Democracy" with S. M. Lipset and M. Trow (...) The "Adolescent Society" put the American high school under a (...) fine-grained scrutiny. His early research on schools and schooling helped shape*

government policy on racial integration and school busing (...) In 1981, he (released) a report that compared public schools with private and Catholic schools and concluded that Catholic schools provided a better education than public schools (...) "Foundations of Social Theory" (...) he considered his most important work in sociology (...) Together with economist Gary Becker^{ix}, Coleman founded in the early 1980s an interdisciplinary seminar at the University of Chicago on rational choice in the social sciences.

Shmuel N. Eisenstadt (od 2004 roku)

W opinii dla Senatu Uniwersytetu Warszawskiego w związku z uchwałą w sprawie nadania tytułu Doktora Honoris Causa Piotr Sztompka (2006) stwierdził, że ogromna skala podejmowanej problematyki, nowatorstwo rozstrzygnięć, niezwykle aktywne uczestnictwo w życiu naukowym światowego środowiska socjologicznego, szeroki wpływ głównych dzieł tłumaczonych na wiele języków - stawia go w jednym szeregu z klasykami XX wiecznej socjologii z jego generacji - Talcottem Parsonsem, Robertem Mertonem, Paulem Lazarsfeldem, Louisem Coserem, Georgem Homanssem, Neilem Smelserem i innymi. Przypomniał też krótko fakty z naukowej biografii Shmuela N. Eisenstadta: urodził się w Warszawie w 1923 roku w rodzinie żydowskiej. Wkrótce później rodzina emigruje z Polski. W latach 1935-1940 uczy się w gimnazjum w Tel Avivie, a następnie odbywa studia historyczne i socjologiczne na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie. Jego mistrzem jest w tym okresie Martin Buber. W 1944 roku uzyskuje tam magisterium a w 1947 doktorat z socjologii, po czym odbywa studia podoktoranckie w słynnej London School of Economics (LSE). Tutaj styka się z gronem uczonych, którzy wywarli największy wpływ na Jego rozwój naukowy. Należą do nich socjologowie: Edward Shils, Morris Ginsberg czy Theodore Marshall, a także funkcjonalistyczni antropologowie wywodzący się z seminarium Bronisława Malinowskiego: Raymond Firth, Evans-Pritchard, Meyer Fortes, Edmund Leach. Zaraz po studiach rozpoczyna pracę badawczą na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie, z którym związany jest do emerytury. Stanowisko profesora zwyczajnego uzyskuje w roku 1959 w wieku 36 lat. Przez osiemnaście lat pełni funkcję przewodniczącego ("chair") Wydziału Socjologii, a następnie dziekana. W latach 1969-71 zostaje wybrany prezesem Izraelskiego Stowarzyszenia Socjologicznego. Równolegle podejmuje prace badawcze w ramach Instytutu Van Leer Izraelskiej Akademii Nauk, gdzie działa aktywnie także po emeryturze (...) Kilkunastokrotnie podejmuje gościnnie funkcje wykładowcy w najlepszych uniwersytetach amerykańskich (Harvard, Stanford, Chicago, New York, Seattle), czy kanadyjskich (Edmonton), ale także europejskich (Wiedeń, Berno, Manchester) i australijskich (Canberra). Zapraszany jako "Fellow" do kilku prestiżowych instytutów badań zaawansowanych (w Palo Alto, w Wassenaar w Holandii, w Uppsali) (...) W roku 2002 (...) w Krakowie na kongresie Międzynarodowego Instytutu Socjologicznego (...) wygłasza referat plenarny. Aktywny członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Socjologicznego (ISA) niemal od jego powstania w latach pięćdziesiątych. Członek gremiów doradczych 19 czasopism socjologicznych w wielu krajach. Uhonorowany członkostwem kilku akademii nauk, m.in. jako zagraniczny członek honorowy American Academy of Arts and Sciences (...) Eisenstadt pozostawał w bliskich kontaktach naukowych z wieloma socjologami polskimi (...): Stanisławem Ossowskim, Stefanem Nowakiem, Jerzym Szackim, (...) Piotrem Sztompką, Andrzejem Flisem, Grażyną Skąpską. W swoim przemówieniu Doktor Honoris Causa wspominał także: kontakty z innymi wybitnymi socjologami Janem Szczepańskim i (Józefem) Chałasińskim a także bliski związek z profesorem Leszkiem Kołakowskim, a później z Profesorem (Włodzimierzem) Wesoolowskim. Powiedział też o tym, że polscy koledzy obdarowali (go) honorowym członkostwem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Richard Grathoff (od 1990 roku)

Szeroko uwzględnia jego związki z Polską nota pośmiertna (Włodarek 2014), gdzie określony został jako *emerytowany profesor Wydziału Socjologii Uniwersytetu Bielefeld (RFN), wybitny socjolog i fenomenolog, wielki przyjaciel Polski i Polaków*. Dalej czytamy: *Urodził się 30 sierpnia 1934 r. w miejscowości Unna w Westfalii. Ukończył najpierw studia matematyczne, a następnie pod kierunkiem Arona Gurwitscha, Thomasa Luckmanna i Petera Bergera studiował filozofię i socjologię w New School for Social Research w Nowym Jorku, gdzie w 1969 r. uzyskał stopień doktora filozofii. Od 1978 r. do przejścia na emeryturę w 1999 r. Richard Grathoff pracował jako ordentlichen Professor na Uniwersytecie Bielefeld. Mieszkał wraz z rodziną w pobliskim Oerlinghausen, Lippe, w domu należącym do rodziny Maxa i Marianny Weberów, w sąsiedztwie Niklasa Luhmanna. Związek Profesora Richarda Grathoffa z Polską zaczął się od organizowania w kręgach kościoła ewangelickiego w Niemczech zbiórki żywności, ubrań i lekarstw, a także materiałów i sprzętu poligraficznego i ich transportu do Polski po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 r. W powiązaniu z jednym z takich transportów w 1982 r. (...) zatrzymał się w Poznaniu, by wziąć udział w konferencji (...) z okazji 100 rocznicy urodzin Floriana Znanieckiego. Od tego czasu zaczęła się współpraca Profesora Grathoffa z polskimi ośrodkami socjologicznymi i filozoficznymi, studentami, uczonymi i artystami. Na potrzeby tej współpracy Richard Grathoff stworzył w Oerlinghausen stowarzyszenie Copernicus Kreis, grono osób skupiające głównie naukowców, lekarzy, prawników i przedsiębiorców niemieckich, często całe ich rodziny dla organizowania różnych form pomocy dla ludzi z Polski, później również z innych krajów Europy Wschodniej. Gromadzone przez Copernicus Kreis środki finansowe przeznaczane były na stypendia dla polskich studentów, początkujących naukowców i artystów. Dzięki tej działalności Richarda Grathoffa i Jego żony Ruth wiele osób z różnych stron Polski mogło w trudnych dla nas latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku odbyć dłuższe bądź krótsze staże i studia w Niemczech. Gdy w 1994 r. odbywał się w Bielefeld Światowy Kongres Socjologiczny Międzynarodowego Towarzystwa Socjologicznego (ISA), Profesor Grathoff umożliwił wielkiej liczbie socjologów z Polski udział w tym Kongresie; zorganizował dla nich transport, zakwaterowanie i wyżywienie. Tak licznej grupy osób z Polski, jak na Kongresie w Bielefeld, nie było na żadnym innym w całej historii kongresów ISA. (U)zyskał w Niemczech (również) grant na kilkuletni projekt dotyczący badania i upowszechniania twórczości Znanieckiego (...) Wynikiem projektu było m.in. utworzenie Archiwum Floriana Znanieckiego, w którym zgromadzono bezcenne dokumenty, jak rękopisy, listy, niepublikowane i publikowane prace itp., które były dotąd rozproszone po całym świecie (...) Duplikat Archiwum Znanieckiego (...) znajduje się w Poznaniu. (...) Był (Richard Grathoff) aktywnym członkiem Fundacji Naukowej im. Floriana Znanieckiego w Poznaniu i członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (...) W czasie pobytu na Uniwersytecie Illinois w Urbana w roku akademickim 1996/97 (...) opracował koncepcję przedsięwzięcia naukowo-biznesowego pod auspicjami Uniwersytetu Illinois (...), w którym przewidywano m.in.: zakup domu w Champaign, będącego w przeszłości w posiadaniu Znanieckiego, z przeznaczeniem na działalność naukową i komercyjną, traktowanym jako swoisty pomnik Znanieckiego; utworzenie wydawnictwa Florian Znaniecki Global Publishing i interdyscyplinarnego instytutu badawczego Florian Znaniecki Institute for Global Studies. Planów tych nie udało się zrealizować, ale charakteryzują osobę pomysłodawcy.*

Feliks Gross (od 2000 roku)

Z barwnego wspomnienia (Kojder 2007) wiemy, że zgodnie z rodzinną tradycją (...) podjął na Uniwersytecie Jagiellońskim studia prawnicze i uzyskał dyplom w 1929 roku. W czasie

studiów wstąpił do PPS, był przewodniczącym Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej, udzielał się w Akademickim Związku Pacyfistów i Towarzystwie Uniwersytetów Robotniczych. Uczestniczył też w seminarium profesora Jana Stanisława Bystronia i pełnił w jego Katedrze Socjologii i Etnologii funkcję asystenta wolontariusza (...) W ostatnim kwartale 1929 i pierwszym 1930 roku odbywał praktykę w Międzynarodowym Biurze Pracy w Genewie i w Instytucie Badania Problemów Międzynarodowych w Paryżu. Wyjeżdżał także do Niemiec, gdzie gromadził materiały do rozprawy doktorskiej (...) Doktorat uzyskał w listopadzie 1930 roku. Rok wcześniej ukazała się jego pierwsza publikacja zwarta, napisana wspólnie z bratem Zygmuntem broszura "Socjologia partii politycznej". Po odbyciu obowiązkowej rocznej praktyki sądowej przez cztery lata pracował w kancelarii ojca. W 1935 roku (...) został wpisany do rejestru członków Izby Adwokackiej w Krakowie. Zaraz po doktoracie rozpoczął zbieranie materiałów do rozprawy habilitacyjnej (W tym celu) wyjeżdżał także do Londynu, gdzie spotykał się z Bronisławem Malinowskim, który wkrótce stał się przez niemal całą dekadę jego osobistym przewodnikiem naukowym. Jesienią 1936 roku ukazała się pierwsza książka Feliksa Grossa "Koczownictwo. Studia nad nomadyzmem i nad wpływem tegoż na społeczeństwo" (...). Wstęp napisał Bronisław Malinowski (...) Pomimo poparcia ze strony (...) zwłaszcza Stanisława Estreichera, rektora UJ, a także Bronisława Malinowskiego, nie mógł uzyskać pod koniec lat trzydziestych XX wieku habilitacji z powodu silnych nastrojów antyżydowskich w środowisku akademickim (...) Na początku II wojny światowej, ratując się przed niechybnym aresztowaniem, Feliks Gross dotarł z żoną do Wilna. Stamtąd po około rocznym pobycie, w czasie którego podejmował działalność konspiracyjną, udało mu się dotrzeć kolejną transsyberyjską i statkiem do Japonii, a następnie do Anglii i Stanów Zjednoczonych A. P. Włączył się tam w działalność Central East European Planning Board i pełnił w tej organizacji funkcję sekretarza generalnego. Pracował, razem z przedstawicielami Czechosłowacji, Grecji i Jugosławii, nad planem stworzenia po zwycięskiej wojnie demokratycznego porządku w przyszłej konfederacji Europy Środkowo-Wschodniej. Wizję tego nowego porządku ustrojowego przedstawił w wydanej w 1945 roku książce "Crossroads of Two Continents: A Democratic Federation of East-Central Europe" (...) Będąc dyrektorem Institute of Foreign Relations prowadził najpierw wykłady na Uniwersytecie w Laramie, a w następnych latach na New York University oraz na uniwersytetach Columbia, Virginia i Vermont. Najdłużej i najmocniej był związany z City University of New York (CUNY), gdzie zajmował stanowisko profesora antropologii i socjologii w Brooklin College and Graduate School. Założył tam, na wzór międzywojennej Polskiej Akademii Umiejętności, Academy on the Humanities and the Sciences (...) Wielokrotnie przyjeżdżał do Europy (w Polsce był ponownie w 1992 roku po pięćdziesięciu latach nieobecności). Miał wykłady m.in. we Florencji, w Londynie, Rzymie i Brugii (...) przez wiele lat blisko współpracował z Polskim Instytutem Naukowym w Nowym Jorku, będąc kolejno jego sekretarzem, dyrektorem, wiceprezesem i od 1980 roku prezesem.

Władimir Jadow (od 2009 roku)

Jego sylwetkę przedstawia Moskiewski Państwowy Uniwersytet im. M.W. Łomonosowa (МПУЛ b.d.): родился 25 апреля 1929 в Ленинграде (ныне Санкт Петербург) в семье интеллигентов. Окончил философский факультет Ленинградский университет в 1952 г. В 1958 защитил кандидатскую диссертацию. В 1968 г. - докторскую диссертацию по методологии социологических исследований. Ведущий российский социолог, пионер проводившихся в СССР эмпирических социологических исследований, один из создателей ленинградской социологической школы, автор первого в России учебника по методологии социологического исследования «Стратегия социологического исследования», автор диспозиционной концепции регуляции социального поведения

личности. В середине 1960-х гг. принимал самое активное участие в создании НИИ комплексных социальных исследований (НИИКСИ) Ленинградского университета (...) В 1963 его послали на стажировку в университет Манчестера, позже он стажировался также в Лондонской школе экономики и политических наук. Параллельно с научной деятельностью читал лекции в разных городах СССР. В 1975 г. перешел работать в Институт социально-экономических проблем (ИСЭП), где возглавил социологический отдел. В 1984 г. стал старшим научным сотрудником в Ленинградском филиале Института истории естествознания и техники. С 1988 по 2000 гг. - директор Института Социологии РАН. С 2000 - руководитель Центром исследований социальных трансформаций ИС РАН. Одновременно - декан факультета социологии Государственного университета гуманитарных наук. Занимал руководящие посты в Международной социологической ассоциации, Международном институте социологии, Европейской ассоциации экспериментальной психологии, возглавлял Российское общество социологов, Институт социологического образования Российского центра гуманитарного образования, работал в качестве эксперта международных и российских научных фондов, председателя Диссертационного совета, члена Высшего аттестационного комитета РФ. W polskim czasopiśmie można znaleźć wzmiankę (Dunaeva 2011) o pozytywnym wpływie Władimira Jadowa na kształt socjologii we współczesnej Rosji: *W postradzieckiej Rosji socjologowie zostali postawieni przed poważnym wyzwaniem: jak przejść od „jedynie prawdziwego” paradygmatu marksistowskiego do opanowania i zastosowania rozmaitych socjologicznych teorii i podejść funkcjonujących w socjologii światowej. Kluczową rolę pod tym względem odegrał Instytut Socjologii Akademii Nauk Związku Radzieckiego i jego dyrektor Władimir Jadow, który zaproponował i uzasadnił stosowanie wielu podejść teoretycznych jako główny kierunek ewolucji instytutu i socjologii rosyjskiej.*

Melvin Kohn (od 1989 roku)

The Academy at Johns Hopkins^x zachowało przygotowaną przez niego samego krótką notę biograficzną (AJH 2021), gdzie można przeczytać: *I received my PhD in sociology, with minors in social psychology and industrial relations, from Cornell University in 1952. I conducted research in the Laboratory of Socio-environmental Studies of the National Institute of Mental Health from 1952 to 1985, serving as chief of that laboratory from 1960 on. I left there to come to Johns Hopkins as professor of sociology. (...) My most recent research has focused on social structure and personality under conditions of radical social change – beginning with a comparative study of Poland and Ukraine during the early stages of their transition from socialism to nascent capitalism, currently comparing transitional China to Poland and Ukraine. All of these studies have been done in collaboration with sociologists in those countries. I am a past-president of the American Sociological Association, the Eastern Sociological Society, and the Sociological Research Association, and a former member of the executive committee of the International Sociological Association. I am an honorary foreign member of the Polish Sociological Association, and am or have been a fellow of the American Academy of Arts and Sciences, the American Association for the Advancement of Science, and the Guggenheim Foundation.* W opublikowanym na stronie PTS wspomnieniu zaakcentowano (Słomczyński 2021) silne związki z Polską: *(datując się) od 1970 roku, gdy podczas Światowego Kongresu Socjologii w Warnie poznał Włodzimierza Wesołowskiego, który zaprosił go do współpracy badawczej. Owocowało to amerykańsko-polskimi badaniami nad strukturą społeczną i osobowością w latach 1978 i 1992 (...) niezależnie od tych badań, Melvin Kohn bywał w Polsce wielokrotnie prowadząc intensywne życie naukowe. W PWN ukazało się tłumaczenie jego książki, a Ossolineum wydało pracę z jego współautorstwem. W*

2008 r. w Polskiej Akademii Nauk odbyło się sympozjum zatytułowane „Struktura społeczna i osobowość w warunkach stabilności i zmiany: badania Melvina L. Kohna i jego współpracowników” z uczestnikami z całego świata. Melvin Kohn miał w Polsce wielu przyjaciół. Antoni Sułek (2009) opublikował świadectwo, jak wykorzystuje jego prace w dydaktyce.

Jiří Musil (od 1989 roku)

Jego sylwetkę naukową przedstawia nota opublikowana w czeskim czasopiśmie socjologicznym (Illner i Soros 2012): *After graduating in 1952 from the Faculty of Arts of Prague's Charles University, he devoted his whole scientific life to studying the inter-relationships between space and society. He founded this field of social science studies in Czechoslovakia and contributed to the education of scores of specialists in urban sociology, social geography, demography, social anthropology, architecture, and urban planning. He directed numerous research projects (...) His works were published not only in his native Czech language but also in English, German, Polish, Italian, and other languages (...) He worked with geographers, demographers, architects, ethnographers, and historians (...) and he was author of both empirical and theoretical studies. Although the major part of his professional life was lived under the communist regime, Musil (...) did not compromise himself by taking up a political career or by reciting in his works the regime's obligatory ideological junk. He remained loyal to his great inspiration—the sociologist Max Weber and the philosopher Karl Popper. The demise of the communist regime in Czechoslovakia in late 1989 and the country's democratic transition opened up an entirely new horizon (...) He became a professor at Prague's Charles University, director of the renewed Institute of Sociology of the Academy of Sciences of the Czech Republic, was elected President of the European Sociological Association, travelled and lectured abroad, and published with a renewed energy. Jiří Musil odgrywał kluczową rolę przy organizacji planowanego przez George'a Sorosa praskiego kampusu Central European University.*

Zbigniew Pełczyński (od 1988 roku)

Został Honorowym Członkiem PTS jako ten, który przyczynił się do uruchomienia (...) szerokiego programu stypendialnego dla Polaków, dzięki któremu na Uniwersytet Oksfordzki wyjechały setki polskich naukowców. Było wśród nich wielu socjologów. O programie stypendialnym jest mowa we wspomnieniu (Otfinowska 2021), które ukazało się po tym, jak założona przez niego Szkoła Liderów poinformowała w mediach społecznościowych: *Nie żyje filozof, żołnierz AK oraz powstaniec warszawski (...) Zbigniew Pełczyński urodził się 29 grudnia 1925 r. w Grodzisku Mazowieckim. W czasie II wojny światowej był żołnierzem Armii Krajowej, brał też udział w Powstaniu Warszawskim. Po wojnie wyemigrował do Wielkiej Brytanii. W 1953 r. rozpoczął pracę wykładowcy na Uniwersytecie Oksfordzkim; wykładał głównie filozofię polityczną, a wśród jego studentów znaleźli się m.in. b. prezydent USA Bill Clinton oraz premier Węgier Viktor Orban (...) Na początku lat dziewięćdziesiątych Pełczyński aktywnie wspierał odbudowę wolnej Polski. Był doradcą Komisji Konstytucyjnej Sejmu RP, członkiem zespołu Ministra Szefera URM-u ds. reform centrum rządu i członkiem Rady Premiera RP ds. kształcenia urzędników państwowych, a także konsultantem EWG i OECD ds. programów reformy władz państwowych i administracji publicznej w Polsce. W 1988 r. w imieniu filantropa George'a Sorosa założył w Polsce Fundację Batorego. W 1994 r. założył Szkołę Liderów - instytucję dbającą o jakość życia publicznego w Polsce "i wśród Polaków, i za granicami". Jak czytamy na jej stronie, Szkoła od ponad 20 lat pracuje na rzecz rozwoju "świadomego, opartego na wartościach przywództwa". "Wynajdujemy i wspieramy*

liderów różnych obszarów życia publicznego: w organizacjach pozarządowych, instytucjach samorządu terytorialnego oraz w partiach i organizacjach politycznych. Wierzymy, że to właśnie osoby o zdolnościach przywódczych, pociągając za sobą innych, są motorem zmian" - czytamy na stronie instytucji. Przez programy Szkoły Liderów przeszło (...) ponad 4000 osób - jej absolwenci zasiadają w Parlamencie Europejskim oraz parlamencie krajowym, rządzie, organach wielu samorządów terytorialnych, a także kierują setkami organizacji i inicjatyw społecznych w ponad 40 krajach na całym świecie.

Jan Sedláček (od 1997 roku)

W roku śmierci wspomniany (Kilias 2008) w pierwszym rządzie jako honorowy członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i wybitny popularyzator polskiej socjologii. Urodzony 5 marca 1935 r., już w drugiej połowie lat pięćdziesiątych, podczas studiów na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Karola, zainteresował się socjologią, oficjalnie uznawaną wtedy jeszcze za „burżuazyjną pseudonaukę” (...) Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę na Wydziale Filozoficznym UK, w latach sześćdziesiątych między innymi brał udział w staraniach o zorganizowanie tam samodzielnej katedry socjologii. Rozpoczął wówczas działalność przekładową, zapoznał czechosłowacką publiczność z takimi pracami, jak „Socjologia na co dzień” (dwa wydania, 1965 i 1966) i „Kariera” (1967) pióra Zygmunta Baumana, „Kultura masowa” Antoniny Kłoskowskiej (1967), „Zagadnienia socjologii współczesnej” Jana Szczepańskiego (1968) czy „Klasy, warstwy, władza” Włodzimierza Wesołowskiego (1969). Z wieloma spośród ich autorów nawiązał trwale przyjaźnie (...) Po inwazji państw Układu Warszawskiego (...) Jan Sedláček na szczęście pozostał na Wydziale Filozoficznym UK jako jeden z tych, którzy próbowali zapewnić przynajmniej przetrwanie dyscypliny (...) W drugiej połowie lat siedemdziesiątych działalność tę znacznie utrudnił donos do redakcji „Sociologického časopisu” napisany przez polskiego „kolegę”, który denuncjował jako nazbyt przychylną recenzję pióra Sedláčka dotyczącą pewnej politycznie niesłusznej książki innego polskiego autora (...) Po „aksamitnej rewolucji” roku 1989 pracował w Katedrze Socjologii Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Karola, będąc cenionym kolegą i nauczycielem, czego świadectwo stanowi pamiątkowy zbiór, wydany w 2000 r. z okazji jego sześćdziesięciopięcioletnia. Liczne odwołania do słów, jakie mu poświęcili jego koledzy, czescy socjologowie i do jego własnych, przez nich zanotowanych wypowiedzi znajdują się w innym pożegnaniu Jana Sedláčka (Kaltenberg-Kwiatkowska 2008).

Jerzy Zubrzycki (od 1988 roku)

Zbiór jego dokumentów przechowywany jest w National Library of Australia - kraju, z którym związał się na ponad pół wieku na tyle, że jest nazywany najwybitniejszym Polakiem mieszkającym na antypodach (i) „ojcem” polityki wielokulturowości w Australii^{x1}. Do opisu zbioru dokumentów (NLA b.d.) należy następująca nota biograficzna: Jerzy (George) Zubrzycki was born in Krakow, Poland on 12 January 1920. In 1938, he entered the Cavalry Officer Cadet School (Szkoła Podchorążych Rezerwy Kawalerii) in Grudziadz (Northern Poland) to complete a year's compulsory Military Service before beginning university studies. Graduating in June 1939, he was essentially sent straight to the front to fight the invading German Army. He was taken prisoner by the Germans in September 1939, but escaped and served with the Polish underground movement eventually making his way to France, via Slovakia, Hungary, Yugoslavia and Italy. Evacuated to Britain in June 1940, he served with the Polish Parachute Brigade, and the Polish Section of the Special Operations Executive (SOE). In September 1945 Zubrzycki began studies at the London School of Economics,

graduating in 1952 with a *Masters of Science and Economics, in population studies*. He then enrolled and completed a PhD at the Free Polish University in London. In 1955 Zubrzycki accepted a post in the Research School of Social Sciences at the Australian National University (ANU) and immigrated with his family to Australia in December 1955. He continued to work at the ANU until his retirement in 1986, founding the Department of Sociology in 1970. Zubrzycki has written extensively on immigration and has served on many government councils and inquiries into Australian immigration and multicultural policies. He has also been involved in a number of other organisations, including Lifeline, the Australian Family Association and the National Museum of Australia. Since 1994, he has been a member of the Pontifical Academy of Social Sciences. Informacje biograficzne zawiera także krótki opis zbioru dokumentów: *The papers in MS 6690 document many aspects of Jerzy Zubrzycki's career as an academic with the Australian National University and his participation in a number of organisations and government bodies. These include the Australian Ethnic Affairs Council, Australian Immigration Advisory Council, World Health Organisation Fourth World Project, Pontifical Academy of Social Sciences, Australians for Just Refugees Programs, National Museum of Australia and Australian Aid to Poland (...)* Particular strengths of the collection are the records of Zubrzycki's extensive involvement with government and cultural institutions. These document the attitudes toward multiculturalism in Australia in the 1960s and 1970s.

Kolejni Przewodniczący PTSⁱxii od 1957 roku

Stanisław Ossowski (1957-1963)

Biogram w XXIV tomie Polskiego Słownika Biograficznego (Kurczewski 1979) podaje, że urodził się 22 V w Lipnie na Kujawach (...) W r. 1914 ukończył gimnazjum we Włocławku. Wl.1915-18 studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego. Pierwszą publikację „O patriotyzmie” zamieścił w „Pro Arte et Studio” (1916/17,1917/18). W r. 1918 zgłosił się jako szeregowiec do Wojska Polskiego w Małopolsce. Wl.1919-20 przebywał w Wilnie, gdzie kontynuował studia na Uniwersytecie Wileńskim i jednocześnie uczył języka polskiego w Gimnazjum im. Zygmunta Augusta. W r. 1920 służył w Wojsku Polskim. Na jesieni 1920 powrócił do Warszawy i kontynuował studia filozoficzne (...) pod kierunkiem Jana Łukasiewicza i Władysława Tatarkiewicza. Był wówczas jednym z najbardziej aktywnych członków Koła Naukowego studentów filozofii. Jako skrzypek grał w orkiestrze akademickiej. Wl.1921-2 studiował jako stypendysta rządu francuskiego na Sorbonie (...), przez krótki czas także w Rzymie. Podróżował w tym czasie po Europie zachodniej i Afryce płn. Przygotował rękopis dłuższej pracy z metodologii nauk, nigdy w całości nie opublikowanej. Część tej pracy została przyjęta w r. 1924 jako rozprawa doktorska przez Tadeusza Kotarbińskiego i ze skrótami opublikowana (...) Od r. 1930 publikował liczne recenzje krajowych i zagranicznych prac poświęconych zagadnieniom metodologii, teorii kultury, estetyki i socjologii (...) W r. 1936 uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim rozszerzenie habilitacji na socjologię na podstawie (opublikowanych) rozpraw (i) poza obowiązkami docenta objął obowiązki adiunkta przy kierowanej przez Jana Stanisława Bystronia katedrze socjologii (...) Działając w Warszawskim Towarzystwie Filozoficznym, należał jednocześnie od r. 1936 do Polskiego Instytutu Socjologicznego (...) W latach 1941-4

wykładał socjologię w konspiracyjnym Uniwersytecie Warszawskim. Zajęcia odbywały się w mieszkaniu Ossowskich w WSM na Żoliborzu. Uczył także w tajnym liceum RTPD na Żoliborzu. Pracował w tajnym Polskim Instytucie Socjologicznym, w tajnym Instytucie Planowania Społecznego. Wraz z żoną brał czynny udział w organizowaniu pomocy dla ludności żydowskiej. Prowadził działalność konspiracyjną w dziedzinie obrony dóbr kultury i przedstawicieli kultury. Pracował jako socjolog w tajnej pracowni architektoniczno-urbanistycznej SPB opracowującej plany powojennej przebudowy Warszawy (...) Wiosną 1945 (...) został powołany do komisji organizacyjnej Uniwersytetu Łódzkiego (...) rozpoczął (też) publikowanie artykułów i rozpraw, głównie dotyczących psychologii społecznej, urbanistyki społecznej, socjologii narodu i teorii kultury (...) 12 VII 1946 został mianowany profesorem nadzwyczajnym teorii kultury i objął katedrę teorii kultury na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Łódzkiego (...) 15 XII 1946 został przeniesiony na stanowisko profesora zwyczajnego i kierownika katedry socjologii 11 na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego, ale przybył do stolicy dopiero w lutym 1947. W tym czasie zajmował się intensywnie działalnością dydaktyczną, organizował badania socjologiczne na Śląsku Opolskim, Warmii i Mazurach w związku z problematyką świadomości narodowej, badania nad tradycją ruchu Jakuba Szeli w pow. jasielskim (...) W r. 1949 uczestniczył w Kongresie Obrońców Pokoju w Nowym Jorku (i) brał udział w Międzynarodowym Kongresie Socjologicznym w Oslo, był współzałożycielem powołanego wówczas Międzynarodowego Towarzystwa Socjologicznego (International Sociological Association) i został wybrany do jego Komitetu Wykonawczego (...) Był członkiem zarządu Polskiego Instytutu Socjologicznego działającego do r. 1949 (...) W r. 1951 kierowana przez Ossowskiego katedra została przemianowana na katedrę historii kultury, a w r. 1952 zniesiona (on sam), zachowując stanowisko profesora zwyczajnego Uniwersytetu Warszawskiego, został do r. 1956 odsunięty od czynnego udziału w pracy dydaktycznej i ograniczony w możliwościach publikacji. W r. 1953 mianowano go kierownikiem działu dziejów myśli społecznej w Komitecie Przekładów Klasyków Filozofii przy Państwowym Wydawnictwie Naukowym. Kontakt z uczniami utrzymywał m. in. poprzez nieoficjalne seminarium naukowe. Zajmował się w tym czasie badaniem różnych wizji struktury klasowej, pojawiających się zarówno w refleksji teoretycznej, jak i w potocznej świadomości różnych epok i środowisk społecznych (...) W r. 1955 z inicjatywy Ossowskiego utworzona została przy Polskim Towarzystwie Filozoficznym Sekcja Socjologiczna (działał) czynnie także w nowo powstałym Klubie Krzywego Koła. Był jednym z sygnatariuszy listu do władz Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, postulującego rehabilitację osób niesłusznie skazanych w latach wcześniejszych. W r. 1956 (...) został kierownikiem Zakładu Teorii Kultury i Przemian Społecznych Instytutu Filozofii i Socjologii PAN (istniejącego do r. 1960). W r. 1957 objął katedrę socjologii (później katedrę socjologii I) na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego. W r. 1957 zorganizował Polskie Tow. Socjologiczne i był do śmierci jego prezesem. Od lutego do października 1958 przebywał w Stanach Zjednoczonych, wygłaszając wykłady w Harvard University i w innych ośrodkach akademickich. W r. 1959 na kongresie w Stresie został wybrany na wiceprezesa Międzynarodowego Tow. Socjologicznego. W r. 1962 przebywał 4 tygodnie w Wielkiej Brytanii, wykładając w London School of Economics; wygłosił też odczyt w uniwersytecie w Leeds.. Czasów przedwojennych dotyczy opublikowana część dzienników (Ossowski 2019). W aneksie do innej książki (Karpiński 1989) zamieszczone (są) prace Ossowskiego (które) nie zostały opublikowane w jego „Dzielałach”, wydanych przez PWN w latach 1966-1970. Kilka przypomnianych (...) wypowiedzi Ossowskiego, z lat 1936-1947, dotyczy nacjonalizmu agresywnego i nienawiści do innych narodów. Teksty te powinny zostać przedrukowane w szóstym tomie Dział Ossowskiego wydany w roku 1970. Cenzura, o której Ossowski pisał, oświadczyła jakich jego tekstów nie powinno się czytać - i jak to się zdarza - obnażyła, to, co miała ukryć – o czym mowa we wstępie.

Nina Assorodobraj-Kula (1964-1968)

Wspominana (Szacka 1999) w roku śmierci jako z wykształcenia zarówno historyk jak i socjolog: *Magisterium z historii (...) u Marcelego Handelsmana w 1930 roku, natomiast doktorat w 1934 roku na podstawie pracy pisanej u Stefana Czarnowskiego (...) W pierwszych powojennych latach pracowała nad rozprawą o świadomości klasowej mieszczaństwa francuskiego w początkach XIX wieku, która stała się podstawą jej habilitacji w 1949 roku (...) W okresie niebytu socjologii w latach 1951-56 (...) była kierownikiem Katedry Historii Filozofii i Myśli Społecznej (...) Są tacy, którzy (...) z wdzięcznością wspominają, że to dzięki Niej mogli ukończyć studia mimo przeszkód, jakie stwarzały im „haki w życiorysie” czy „polityczna niepoprawność” (...) Kiedy po październiku 1956 roku socjologia powróciła na Uniwersytet Warszawski, stając się częścią Wydziału Filozoficznego, Nina Assorodobraj została pierwszym jego Dziekanem. Oznaczało to, że to Jej przypadło zadanie reaktywowania studiów socjologicznych i na nią spadł trud związanych z tym prac organizacyjnych. Na odnowionej socjologii objęła Katedrę Historii Myśli Społecznej, przekształconą następnie w Zakład (...) wycofała się z czynnego życia zawodowego w 1968 roku (...) Wydarzenia 1968 roku, same w sobie były dla niej ciężkim przeżyciem, nawet niezależnie od tego, że pozbawiły ją kierownictwa Zakładu. Do tego doszło ujawnienie się właśnie w tym czasie ciężkiej choroby męża, wybitnego historyka gospodarczego, Witolda Kuli.*

Władysław Markiewicz (1969-72)

Wspólna Polsko-Niemiecka Komisja Podręcznikowa, której był w przeszłości polskim przewodniczącym, publikuje (WPNKP b.d.) następujący biogram: *(*1920 Ostrów Wielkopolski; † 2017) Podczas drugiej wojny światowej robotnik przymusowy i więzień obozu koncentracyjnego w Mauthausen. Po wojnie studia socjologiczne na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Profesor socjologii Uniwersytetu Poznańskiego (od 1966 r.) oraz Uniwersytetu Warszawskiego (od 1972 r.). W latach 1966–1973 dyrektor Instytutu Zachodniego w Poznaniu. Sekretarz Wydziału Nauk Społecznych PAN (1972–1983), członek prezydium (1972–1989) i wiceprezes PAN (1984–1989). Członek prezydium Polskiego Komitetu ds. UNESCO. Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (1969–1979). Polski przewodniczący Wspólnej Polsko-Niemieckiej Komisji Podręcznikowej (1972–1984).*

Jerzy Szacki (1972-76)

Fragmety noty *Pro memoria* (Kwiatkowski 2016): *Born 6th February 1929 in Warsaw, Jerzy Ryszard Szacki began his studies in sociology at the University of Warsaw after the Second World War (in 1948) and associated himself with his Alma Mater for the rest of his professional life. He got his PhD in 1959, a postdoctoral ('habilitation') degree in 1965, and became a professor in 1973. Once retired (1999), he continued his research and worked with his PhD students on an individual basis. In 2003–9 Szacki was a professor with the University of Social Sciences and Humanities in Warsaw (SWPS). Since 1984, he cooperated regularly with the Vienna-based Institute for Human Sciences, which he visited a number of times as a guest or visiting fellow. From the early 1990s until his last days, he was member of the Institute's Academic Advisory Board; 1995 saw him join a seminar contributed by the Institute and held at the Castel Gandolfo, with Pope John Paul II among the attendees. Within more than fifty years of his activity, Szacki often received scholarships with prestigious*

scientific institutions of Europe and the United States. His functions or titles included Associate Dean and Dean of the Warsaw University's Faculty of Philosophy and Sociology, Chair of the Polish Sociological Association, editor with The Polish Sociological Review, chairmanship of the Committee of Sociology, Polish Academy of Sciences, and membership with the said Academy. Jerzy Szacki has successfully tutored dozens of MA and a total of twenty-seven doctoral students. Since the 1970s, he supported the Democratic Opposition (dissident movement) and in the tough communist time defended the truth about Polish society and protected students repressed by the authorities. Jerzy Szacki was decorated with the Righteous Among the Nations medal (together with his mother Anna Barbara Szacka), and with the Polonia Restituta Commander's Cross with the Star. He was awarded an honorary doctorate with the Maria Curie Skłodowska University of Lublin and granted a renewed doctorate with the University of Warsaw. His prizes included that granted by the Foundation for Polish Science, the Polish PEN Club, and the Fr. Józef Tischner 'Znak & Hestia' Award. He died on 25 October 2016.

Stefan Nowak (1976-1983)

Fragmenty noty Pro memoria Stefan Nowak (Coleman 1989): Professor of Sociology at University of Warsaw, died on September 6, 1989. in Warsaw, at the age of 64. Nowak was one of the most active members of the International Sociological Association, having served the Association in several capacities. He was a member of the Executive Committee of the ISA from 1974-1982: and was a founder of Research Committee 33 of ISA on Logic and Methodology of Sociology. Nowak was a student of Stanislaw Ossowski in Warsaw (...) Nowak's most celebrated research was his set of studies of intergenerational changes in values. He initiated in 1957 and continued through the 1980s a series of surveys of the values of Polish youth. Work that was without precedent in Eastern Europe (...) He helped organized the Polish Sociological Association and served as its President from 1976-1983 (...) Besides his long activity in the International Sociological Association. he lectured at many universities outside Poland. He was Visiting Professor at Universities of Lund, Stockholm. and Goteborg in Sweden. Columbia University and University of Chicago in the United States. and the University of Helsinki in Finland. He lectured at many Universities in Europe and North America (...). Sylwetka uczonego została wzbogacona o wymiar relacji z innymi w drugiej notce Pro memoria (Sulek 1989) Professor Nowak enjoyed sharing his knowledge, was a real friend of young people, his seminars were attended by a majority of sociology students (...) He wrote first basic modern textbooks on methodology in Poland as well as numerous other works in this field. He made several well known surveys of the values of Polish society (...) Many people profited from his help and support in those difficult years when a price for courage was very high: ban on books. prohibition to travel abroad. humiliating omitting in awarding academic degrees. Na czym to konkretnie polegało napisane jest w kolejnej notce (Kwiatkowski i Kosela 1990): As a head of research team he protected and employed people oppressed due to political reasons. (...) Nowak's diagnosis of the value-systems of Polish society in the late 1970s and in the 1980s were extremely shrewd, and pointed to social and psychological roots of subsequent upheavals of 1980 and 1989. Recognized and respected by friends, students and academics in Poland and abroad. Stefan Nowak never enjoyed approval of the communist government. He was often forbidden to go abroad, and hampered to publish books and articles. One of the best Polish sociologists, he did not get a full professor's post until 1988. A member of many international scientific societies and academies, he became a member of his country's Polish Academy of Sciences several months before his death.

Janusz Ziółkowski (1983-89)

Czytamy o nim w nocie pośmiertnej (Włodarek, Jan. 2000): *Janusz Ziółkowski urodził się 6 kwietnia 1924 roku w Sosnowcu. Z Poznaniem związał się na stałe (...) w Uniwersytecie Poznańskim podjął studia w zakresie nauk ekonomiczno-politycznych i socjologii, które ukończył w 1949 roku. W rok później obronił pracę doktorską (...) napisaną pod kierunkiem Tadeusza Szczurkiewicza. Po ukończeniu studiów do 1957 roku pracował w Zarządzie Miasta Poznania w komisji planowania gospodarczego, łącząc działalność praktyczną ze studiami i badaniami naukowymi (...) W roku 1957 (...) podjął pracę na stanowisku adiunkta, w przywróconej do życia w tymże roku na Uniwersytecie Poznańskim, Katedrze Socjologii. Swoje studia i zainteresowania badawcze rozszerzył i wzbogacił podczas stażu naukowego w Uniwersytecie w Liverpoolu i w London School of Economics, który odbył w latach 1958-1960 (...) W Uniwersytecie Poznańskim (...) uzyskał wszystkie swoje stopnie i tytuły naukowe (doktora socjologii w 1950 roku, dra habilitowanego w 1960 roku i prof. nadzwyczajnego w 1972 roku) oraz przeszedł kolejne szczeble kariery akademickiej, od adiunkta do profesora zwyczajnego. W pierwszych po latach demokratycznych wyborach władz akademickich w Polsce w roku 1981 prof. Janusz Ziółkowski wybrany został Rektorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Funkcję tę sprawował niestety krótko, bowiem został z niej odwołany jako pierwszy spośród rektorów już w styczniu 1982 roku wskutek wprowadzeniu stanu wojennego (...) W skład (Papieskiej Akademii Nauk Społecznych) został powołany przez Jana Pawła II w lutym 1998 roku (...) Był współtwórcą poznańskiego ośrodka socjologicznego po 1956 roku, gdy przywrócona została socjologia na polskich uniwersytetach (...) W Instytucie Socjologii UAM utworzył Zakład Socjologii Cywilizacji Współczesnej i kierował nim przez wiele lat. W ramach tego Zakładu prowadził w latach 80. seminarium uniwersyteckie, w którym uczestniczyli, oprócz pracowników i studentów (...) ludzie z opozycji wobec reżimu i działacze podziemnej „Solidarności”. Trudno (...) przecenić zasługi Profesora Janusza Ziółkowskiego dla (...) Polskiego Towarzystwa Socjologicznego: (...) bardzo aktywny przez lata w poznańskim oddziale PTS i w jej władzach krajowych, wybrany (...) Przewodniczącym PTS w roku 1983. Funkcję tę sprawował do 1989 roku. Był to niewątpliwie jeden z najtrudniejszych okresów dla socjologii i socjologów w powojennej historii Polski. Dzięki niemu, jego autorytetowi, talentom organizatorskim i dyplomatycznym Towarzystwo nasze mogło funkcjonować w tych ciężkich czasach w sposób godny i efektywny. Nota nie pomija zaangażowania Profesora w działalność społeczno-polityczną, najpierw w podziemnej „Solidarności”, a później w pracach zespołu „okrągłego stołu” i Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie i wreszcie jako Senatora w Senacie RP i Ministra Stanu w Kancelarii Prezydenta RP*

Antonina Kłoskowska (1989-1994)

Wspominana (Boksański, Zbigniew.2001) w nocie pośmiertnej jako: *wybitna polska uczona, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, wieloletni profesor Uniwersytetu Łódzkiego i emerytowany profesor Uniwersytetu Warszawskiego (...) urodziła się 7 listopada 1919 roku w Piotrkowie Trybunalskim. Podjęła studia w Uniwersytecie Łódzkim w 1945 roku, które były kontynuacją nauki zapoczątkowanej na konspiracyjnych kompletach w okresie okupacji (...) jeszcze w okresie studiów w 1946 roku podjęła pracę naukową i dydaktyczną jako asystent w UŁ (...) nauczycielami i mistrzami Antoniny Kłoskowskiej byli (...) Józef Chałasiński i Stanisław Ossowski (...) uzyskała w 1950 roku w UŁ stopień doktora nauk humanistycznych (...) W latach 1950-1956 ze względu na zawieszenie socjologii jako dyscypliny akademickiej (...) musiała przejść od badań socjologicznych do studiów z historii kultury i myśli społecznej (...) podejmuje (...) pracę (w Pracowni Badań Historii*

Czasopiśmiennictwa XIX wieku PAN), by po przełomie październikowym w 1957 roku podjąć powtórnie pracę w Uniwersytecie Łódzkim (...) W okresie prowadzenia badań historycznych i intensywnych kontaktów intelektualnych ze środowiskiem historyków powstaje (...) rozprawa habilitacyjna (...), na podstawie której w 1954 roku CKK nadała (...) stopień docenta. Krótko po przemianach października 1956 roku Antonina Kłoskowska uzyskała stypendium Forda, które pozwoliło jej odbyć w Paryżu w 1958 roku studia specjalistyczne w zakresie socjologii kultury (które) w istotny sposób przyczyniły się do zainicjowania żywej odtąd współpracy (...) m. in. z (...) Ruebenem Hillem i Pierrem Bourdieu. Współpracy rozwijanej także w ramach Komitetów Badawczych ISA.. (Publikacja w 1964 r. książki) „Kultura masowa” wywarła zasadniczy wpływ na sposób pojmowania i badania kultury w Polsce (i w okresie powstawania tej książki (...)) zaczyna się również tworzyć krąg uczniów przygotowujących pod kierunkiem Profesor Kłoskowskiej najpierw prace magisterskie, potem doktorskie i habili-tacyjne (...) W 1977 roku po 32 latach działalności w łódzkim ośrodku socjologicznym (...) podjęła pracę na stanowisku Kierownika Katedry Socjologii Kultury w Uni-wersytecie Warszawskim. W późniejszych latach prowadziła badania także w Instytucie Studiów Politycznych PAN (...) W 1973 roku została wybrana na członka korespondenta PAN, a w 1983 roku (...) na członka rzeczywistego Akademii. Była wieloletnim redaktorem naczelnym „Kultury i Społeczeństwa” i członkiem kolegium redakcyjnego „Przeglądu Socjologicznego”. Pełniła wiele funkcji we władzach Międzynarodowego Stowarzyszenia So-cjologicznego (ISA) i Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, którego była Przewodniczącą w latach 1989-1994.

Antoni Sułek (1994-98)

Podstawowe informacje biograficzne prezentuje aktualizowana publikacja internetowa (Sułek b.d.): *Ur. 27 września 1945 w Barłogach (...) profesor nauk humanistycznych, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Warszawskiego (..) Absolwent Liceum Ogólnokształcącego im. ks. Czartoryskiego w Puławach. W 1968 ukończył studia socjologiczne na Uniwersytecie Warszawskim. W 1974 obronił w Instytucie Socjologii UW doktorat (...), którego promotorem był prof. Stefan Nowak, a w 1990 habilitował się książką stanowiącą zbiór rozpraw (...). Od roku 2002 jest profesorem. W latach 1988–1995 był współredaktorem „Kultury i Społeczeństwa”. W latach 1989–1990 był członkiem zespołu doradców socjologicznych Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego. W latach 1994–1998 przewodniczący Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. W latach 1999–2001 pełnił przy Jerzym Buzku funkcję Głównego Doradcy Prezesa Rady Ministrów ds. Społecznych. W latach 2002–2005 dyrektor Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, w którym w latach 1989–2009 był kierownikiem Zakładu Metodologii Badań Socjologicznych. Wiceprzewodniczący, a następnie członek prezydium Komitetu Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. W 2002 r. został członkiem korespondentem PAN (...) Od 1999 jest członkiem rady programowej stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita.*

Andrzej Kojder (1998-2002)

Kiedy zmarł, nasze Towarzystwo (Sułek 2021) pożegnało go jako jednego z „ludzi PTS”, który *niósł sztandar PTS wysoko*. Sylwetka naukowca przedstawiona została wraz z informacją o pogrzebie (WPiAUW 2021): *od 1969 r. pracował na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie uzyskał tytuł zawodowy magistra oraz stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie socjologii. Od 1976 roku związany był z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1981 – 1987 sprawował przez dwie kadencje funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Nauk o Państwie i*

Prawie. W 1988 roku opracował pod kierunkiem profesor Anny Turskiej projekt utworzenia na Wydziale Prawa i Administracji UW Zakładu Socjologii Prawa, który powstał rok później, a następnie przekształcony został w Katedrę Socjologii Prawa, którą (...) kierował w latach 2003 – 2016. Wykładał również we Wszechnicy Polskiej – Szkole Wyższej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej. Profesor Kojder wypromował ponad stu magistrów i troje doktorów (...) Pełnił wiele ważnych funkcji w życiu społecznym i naukowym. Był m.in. przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (1998–2002), członkiem Zarządu Transparency International Polska (2001–2004), przewodniczącym Komitetu Socjologii PAN (2003–2011), przewodniczącym Rady Fundacji CBOS (2006–2009), członkiem Komitetu Badań nad Zagrożeniami przy Prezydium PAN (2007–2011), członkiem Rady Naukowej Ośrodka Badawczego Adwokatury im. Witolda Bayera (2010–2013), ekspertem Narodowego Centrum Nauki (2013–2014). W administracji państwowej Profesor Kojder pełnił obowiązki dyrektora Biura Obsługi Politycznej Prezydenta RP, a następnie podsekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta RP (1992–1995), a także szefa Gabinetu Politycznego Ministra Kultury i Sztuki (1999–2000). Od 1972 roku (...) należał do International Sociological Association, w której pełnił funkcje członka Rady Dyrektorów Komitetu Badawczego Socjologii Dewiacji i Kontroli Społecznej (1990 – 1994) oraz wiceprzewodniczącego Komitetu Badawczego Socjotechniki (1998 – 2002). Jako członek Commission on Folk Law and Legal Pluralism, stowarzyszenia naukowego działającego przy International Union of Anthropological and Ethnological Sciences, w latach 1984 – 1993 wchodził w skład Zarządu stowarzyszenia. (Był) szczególnie zasłużonym propagatorem myśli i dorobku naukowego Leona Petrażyckiego (...) Przebywał na stypendiach zagranicznych w Japonii, Kanadzie, Norwegii, Hiszpanii, Holandii, Wielkiej Brytanii, na Węgrzech i w Czechosłowacji. Na stronie internetowej „Andrzej Kojder” są dostępne: wykaz publikacji, lista wypromowanych doktorów i magistrów, teksty do pobrania, fotografie i dokumenty (Kojder-Demska 2015).

Włodzimierz Wesołowski (2002-2005)

Fragmenty z opublikowanej po śmierci obszernej noty (Słomczyński i Janicka 2021): *po ukończeniu III Państwowego Liceum im. Stefana Żeromskiego w Łodzi, od 1949 roku odbywał studia w trzyletnim Studium Nauk Społecznych w Uniwersytecie Łódzkim, uczestnicząc w zajęciach prowadzonych między innymi przez Józefa Chałasińskiego i Jana Szczepańskiego. W trakcie studiów (...) doświadczył likwidacji socjologii jako nauki „burżuazyjnej” (...) w 1952 roku, przeniósł się na Wydział Filozoficzny w Uniwersytecie Warszawskim. Tam (...) uzyskał magisterium z filozofii (i rozpoczął) pracę naukową (...) pod kierunkiem Juliana Hochfelda (...) Powstanie Ośrodka Badań Opinii Publicznej umożliwiło Włodzimierzowi Wesołowskiemu, razem z Adamem Sarapatą, przeprowadzenie w 1958 roku badań nad prestiżem zawodów. Były to pierwsze badania tego typu w Europie Wschodniej (...) W roku akademickim 1958–1959 (...) spędził trzy miesiące w Columbia University w Nowym Yorku, a resztę czasu w University of California w Berkeley (...) Po powrocie, w 1961 roku, doktoryzował się (...) Trzy lata po otrzymaniu stopnia doktora (...) obronił pracę habilitacyjną (...) W 1964 roku (...) objął w Uniwersytecie Łódzkim Katedrę Socjologii Ogólnej, przekształconą następnie w Zakład Socjologii Ogólnej (...) Stosunkowo młody docent o orientacji marksistowskiej, zorientowany na łączenie teorii z empirią w analizie struktury społecznej i jej korelatów, był dla uczelni ważnym atutem w obronie rozwoju różnych kierunków socjologii w ośrodku łódzkim (...) W październiku 1968 roku (...) objął stanowisko dyrektora powstałego wówczas Instytutu Socjologii; równocześnie został kierownikiem Zakładu Socjologii Ogólnej (...) Włodzimierz Wesołowski otrzymał tytuł profesora w 1971 roku (...) W 1974 roku (...) został zastępcą dyrektora w Instytucie Podstawowych Problemów Marksizmu-Leninizmu (...) Równoległe sprawował opiekę*

naukową nad swoimi wychowankami w Uniwersytecie Warszawskim i rozpoczął programy badawcze w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. W IPPML, razem ze współpracownikami, Zbigniewem Sufinem i Krzysztofem Ostrowskim, stworzył nowoczesny ośrodek badania postaw i opinii publicznej, realizujący badania szybko i z wykorzystaniem ówczesnych nowych rozwiązań technicznych (...) Niestety, raporty z tych badań nie były ze zrozumieniem czytane przez politycznych decydentów. Lata siedemdziesiąte to dla Profesora okres intensywnej współpracy międzynarodowej (...) na (jego) zaproszenie (...) odwiedziło Zakład Socjologii Ogólnej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego wielu naukowców z Kanady, Francji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Związku Radzieckiego i Stanów Zjednoczonych (...) Równoległe z kierowaniem (tym zakładem) kierował także Zespołem Badania Struktur Społecznych w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN (...) Promując i wspierając badania empiryczne (...) zapraszał do współpracy osoby o różnych orientacjach naukowych i politycznych (...) Kiedy w Polsce został wprowadzony stan wojenny (...) przebywał w Stanach Zjednoczonych. Gdy wrócił, zrezygnował z członkostwa w Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Położył kres swemu zaangażowaniu politycznemu, gdy zyskał przekonanie, że projekt społeczny, w którego realizację w swoim czasie wierzył, został ostatecznie zaprzeczony (...) W latach 2002–2005 (...) był Przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (...) O międzynarodowym uznaniu świadczy doktorat honoris causa z Uniwersytetu w Helsinkach oraz członkostwo w American Academy of Arts and Sciences i Academia Europaea. Włodzimierz Wesołowski w roli nauczyciela akademickiego interesował się kształceniem na wszystkich poziomach, od licencjatu po studia postdoktorskie (...) W swojej karierze oddziaływał na kilka pokoleń studentów i młodszych pracowników naukowych. Wielu z nich przez lata pozostawało z Nim w bliskich, przyjacielskich kontaktach.

Piotr Gliński (2005-2011)

W aktualizowanym oficjalnym życiorysie (KPRM 2020) przewodniczenie PTS wspomniane jest prawie na początku: Urodził się 20 kwietnia 1954 r. w Warszawie (...), w latach 2005-2011 przewodniczący Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, od 2014 r. przewodniczący Rady Programowej Prawa i Sprawiedliwości. Studiował w Instytucie Nauk Ekonomicznych oraz w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego. W 1978 r. uzyskał tytuł magistra w zakresie ekonomii. Odbył studia doktoranckie w Zakładzie Badań nad Stylami Życia Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. W 1984 r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych. Habilitował się również w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN w 1997 r. W 2008 r. otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych. W latach 1997-2005 kierował Zakładem Społeczeństwa Obywatelskiego. Profesor zwyczajny, kierownik Katedry Socjologii Struktur Społecznych Instytutu Socjologii Uniwersytetu w Białymstoku, w którym pracuje od 1998 r. (obecnie na urlopie bezpłatnym). W latach 70. i 80. działacz opozycji demokratycznej i NSZZ „Solidarność” (m.in. w Komisji Interwencji i Mediacji Regionu „Mazowsze”). Od lat 80. aktywny w pracach organizacji pozarządowych. Był m.in. współzałożycielem i wieloletnim prezesem Społecznego Instytutu Ekologicznego, współorganizował Ogólnopolskie Zjazdy Ruchu Ekologicznego. W 1997 r. kandydował do Sejmu w ramach Wyborczej Koalicji Liderów Ekologicznych z listy UW. Był współzałożycielem i wieloletnim członkiem Zarządu Głównego Stowarzyszenia KLON/JAWOR oraz współzałożycielem i wieloletnim członkiem komisji rewizyjnej oraz członkiem Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce (...) W 2009 r. został powołany przez Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w skład Narodowej Rady Rozwoju, następnie został członkiem Zespołu Koordynacyjnego tego gremium. Od 2010 r. współpracuje z Prawem i Sprawiedliwością, od 2015 r. jest członkiem PiS, a od 2016 r. – członkiem Komitetu Politycznego PiS. Pełni też funkcję Przewodniczącego Rady Programowej Prawa i Sprawiedliwości. Poseł na Sejm VIII kadencji, 13 października 2019 r. ponownie uzyskał

mandat posła, kandydując w okręgu łódzkim. W latach 2015 – 2019 pełnił urząd Wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego oraz Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego i – od czerwca 2019 r. – Przewodniczącego Komitetu Społecznego Rady Ministrów. 15 listopada 2019 r. ponownie powołany na urząd Wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego oraz Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego w rządzie Mateusza Morawieckiego.

Grażyna Skąpska (2011 – 2017)

Podstawowe informacje biograficzne prezentuje aktualizowana publikacja internetowa (Skąpska b.d.): *Ukończyła prawo (1970) oraz socjologię (1974) na Uniwersytecie Jagiellońskim. Stopień doktora nauk prawnych uzyskała w Instytucie Państwa i Prawa Polskiej Akademii Nauk. Stopień naukowy doktor habilitowanej uzyskała z zakresu socjologii ogólnej oraz socjologii prawa na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1992 (...) W 2009 otrzymała tytuł profesora nauk humanistycznych (...) była stypendystką Fundacji Alexandra von Humboldt na Uniwersytecie we Frankfurcie nad Menem, Fundacji Amerykańskich Prawników w Chicago, Collegium Budapest oraz Wissenschaftskolleg zu Berlin. Współpracowała (...) z Instytutem Maxa Plancka Historii Prawa Europejskiego we Frankfurcie nad Menem. Od 2011 do 2020 Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz członkini Komitetu Wykonawczego Międzynarodowego Towarzystwa Socjologicznego (ISA), w latach 2000–2004 była Wiceprezydentką Międzynarodowego Instytutu Socjologii (International Institute of Sociology). Przewodnicząca Konwentu Rzeczników Dyscyplinarnych przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Gościnnie wykladała m.in. na Uniwersytecie Sydneyjskim (i) Instytucie Socjologii Prawa w Onati w Hiszpanii.*

Krzysztof T. Konecki (2017 – obecnie)

Podstawowe informacje biograficzne prezentuje aktualizowana publikacja internetowa (Konecki b.d.): *(ur. 1958) – profesor socjologii Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Jest kierownikiem Katedry Socjologii Organizacji i Zarządzania (stworzona przez profesora Jana Szczepańskiego (jako) Katedra Socjologii Przemysłu (...)) Jest uczniem profesora Jolanty Kulpińskiej (...) inspirował się także dokonaniem metodologicznymi profesora Jana Lutyńskiego. Jego główne inspiracje teoretyczne i metodologiczne mają źródło w pracach Anselma Straussa (...), z którym współpracował przebywając na stypendium Fulbrighta w University of California, San Francisco (1994 – 1995) (...) Jest instruktorem hathajogi, zajmuje się studiami nad medytacją (contemplative sociology) oraz badaniem relacji ludzi i zwierząt (animal studies). Jest także twórcą wizualnej teorii ugruntowanej. Prowadził rozliczne badania nad kulturą organizacyjną i symbolizmem organizacyjnym zarówno w Polsce, jak i w Japonii (...) W zakresie socjologii organizacji i socjologii pracy współpracował z profesorem Akihiro Ishikawą z Chuo University w Tokio przebywając na stypendium rządu japońskiego Monbusho w Japonii (1989 – 1991). Prowadził badania terenowe w Japonii i USA i Ekwadorze. Visiting professor m.in. na University of California, San Francisco, Uniwersytet Pittsburski, Howard University, Uniwersytet Eberharda Karola w Tybindze, SEK w Quito, Uniwersytecie Palackiego. Od czerwca 2017 jest przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Jest także redaktorem czasopisma Przegląd Socjologii Jakościowej, był przewodniczącym „Qualitative Methods Network of European Sociological Association”, przewodniczącym sekcji Socjologii Jakościowej i Symbolicznego Interakcjonizmu i członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa*

Socjologicznego, członkiem Prezydium Komitetu Socjologii Polskiej Akademii Nauk, oraz członkiem Executive Committee Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Oddziały PTS

Lista 14 oddziałów PTS:

1. Oddział Białostocki
2. Oddział Gdański
3. Oddział Katowicki
4. Oddział Krakowski
5. Oddział Lubelski
6. Oddział Łódzki
7. Oddział Opolski
8. Oddział Poznański
9. Oddział Rzeszowski
10. Oddział Szczeciński
11. Oddział Toruński
12. Oddział Warszawski
13. Oddział Wrocławski
14. Oddział Zielonogórski

Do oddziału należą członkowie mieszkający lub pracujący na terenie województwa, w którym powołano oddział, oraz członkowie mieszkający lub pracujący na terenie pobliskich województw określonych przez Zarząd Główny uchwałą powołującą oddział.

Zarządy oddziałów umieszczają informacje o nich w górnej części strony internetowej PTS.

XVIII OGÓLNOPOLSKI ZJAZD SOCJOLOGICZNY “SPOŁECZEŃSTWO PRZYSZŁOŚCI. REKOMPOZYCJE”

Sekcje specjalistyczne PTS

Lista 30 sekcji specjalistycznych PTS:

1. Sekcja Antropologii Społecznej
2. Sekcja Badań Biograficznych
3. Sekcja Historii Socjologii
4. Sekcja Metodologii Badań Społecznych
5. Sekcja Pracy Socjalnej
6. Sekcja Relacji Międzygatunkowych
7. Sekcja Socjologicznych Problemów Bezpieczeństwa Narodów.
8. Sekcja Socjologii Ciała
9. Sekcja Socjologii Dewiacji i Kontroli Społecznej
10. Sekcja Socjologii Ekonomicznej
11. Sekcja Socjologii Etniczności
12. Sekcja Socjologii Historycznej
13. Sekcja Socjologii Jakościowej i Symbolicznego Interakcjonizmu.
14. Sekcja Socjologii Miasta
15. Sekcja Socjologii Migracji
16. Sekcja Socjologii Młodzieży i Edukacji

17. Sekcja Socjologii Nauki
18. Sekcja Socjologii Niepełnosprawności
19. Sekcja Socjologii Płci
20. Sekcja Socjologii Pracy
21. Sekcja Socjologii Prawa
22. Sekcja Socjologii Relacji Międzygatunkowych
23. Sekcja Socjologii Religii
24. Sekcja Socjologii Sportu
25. Sekcja Socjologii Sztuki
26. Sekcja Socjologii Środowiska
27. Sekcja Socjologii Wsi i Rolnictwa
28. Sekcja Socjologii Zdrowia i Medycyny
29. Sekcja Socjologii Życia Rodzinnego i Intymności
30. Sekcja Społeczeństwa Obywatelskiego

Sekcje specjalistyczne zajmują się realizowaniem statutowych celów PTS w odniesieniu do wyodrębnionej problematyki socjologii, jej działów lub sposobów jej krzewienia.

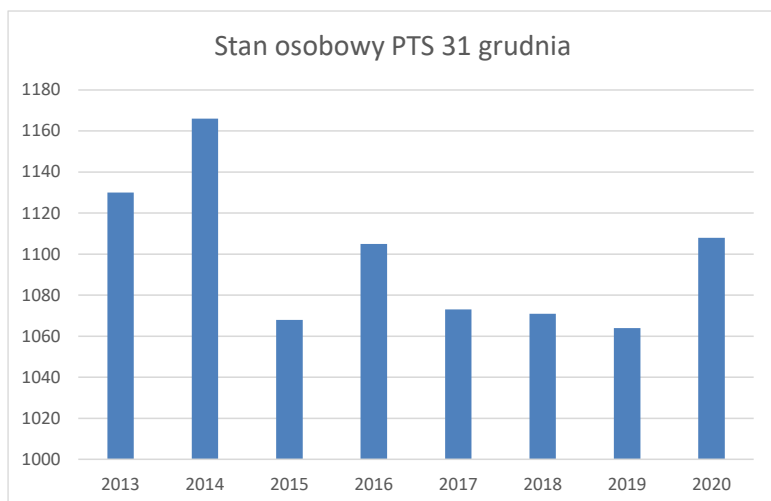
Zarządy sekcji specjalistycznych umieszczają informacje o nich w górnej części strony internetowej PTS.

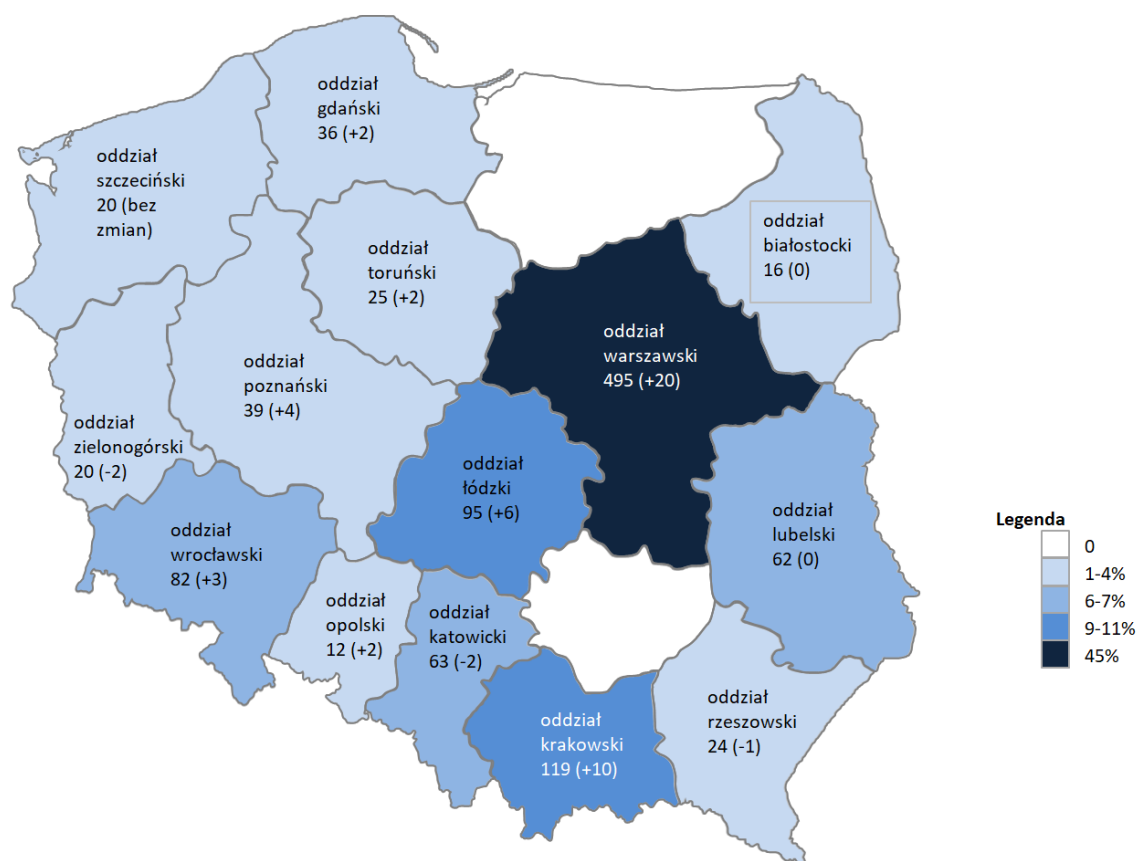
The image shows the top navigation bar of the website for the Polish Sociological Association (PTS). The logo on the left consists of a circle with 'PTS' inside, followed by the text 'POLSKIE TOWARZYSTWO SOCJOLOGICZNE'. The navigation menu includes links for 'STATUT', 'ZARZĄD', 'ODDZIAŁY', 'SEKCJE' (highlighted with a red box), 'NAGRODY', and 'KONTAKT'. On the right side, there are links for 'Rejestracja', 'Zaloguj się', and 'Polski' with a dropdown arrow. Below these is a search bar with the placeholder text 'Wpisz aby wyszukać' and a magnifying glass icon.

**XVIII OGÓLNOPOLSKI ZJAZD SOCJOLOGICZNY
"SPOŁECZEŃSTWO PRZYSZŁOŚCI.
REKOMPOZYCJE"**

Członkowie zwyczajni (statystyka)

Liczebność oddziałów z informacją o zmianach między 2019 r. a 2020 r.

Źródła:

Abel, Teodor. 1996. O Florianie Znaniemkim. Wybór z dziennika. Lublin, Norbertinum, 1996

AJH (The Academy at Johns Hopkins). 2021. In Memoriam: Melvin L. Kohn (1928-2021).

<https://krieger.jhu.edu/theacademy/directory/melvin-l-kohn/> dostęp 28.02.2022 r.

Alestalo, Matti. B.d. Allardt, Erik (1925 - 2020) (tłumacz Ruth Urbom). National Biography of Finland <https://kansallisbiografia.fi/english/person/7233> dostęp 01.03.2022 r.

ASA (American Sociological Association). 1995. James Samuel Coleman (May 12, 1926 - March 25, 1995). <https://www.asanet.org/about/governance-and-leadership/council/presidents/james-s-coleman> dostęp 25.02.2022 r.

Bokszański, Zbigniew. 2001. Antonina Kłoskowska. 7 listopada 1919 – 12 lipca 2001. *Studia Socjologiczne* 3/2001 (162): 5–9. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,75,studia-socjologiczne-nr-3-2001-162.html> dostęp 24.02.2022 r.

Bokszański, Zbigniew i Tobera, Piotr. 1966. III Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. *Przegląd Socjologiczny* 19/2:157-162. <https://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/818/?idno=19546> dostęp 18.02.2022 r.

Coleman, James S. 1989. In memoriam: Stefan Nowak. *ISA Bulletin* 51 Autumn 1989:7-8. Przedruk w Sulek 1992.

Cynarski, Wojciech. 2000. Los i wybór. Dziedzictwo i perspektywy społeczeństwa polskiego - refleksje po XI Ogólnopolskim Zjeździe PTS w Rzeszowie i Tyczynie, 20-23.09.2000. *Ido-Ruch dla Kultury* 1/2000: 232-238.

Daszczyński, Roman. 2016. Blisko tysiąc socjologów na zabawie w Starym Maneżu. Na ogólnopolskim zjeździe - po raz pierwszy w Gdańsku. <https://www.gdansk.pl/wiadomosci/blisko-tysiac-socjologow-na-zabawie-w-starym-manezu-na-ogolnopolskim-zjezdzie-po-raz-pierwszy-w-gdanskua,61291> dostęp 22.02.2022 r.

Dunaeva, Victoria. 2011. Badanie kultury w PRL i ZSRR oraz nowe spojrzenie na kulturę w polskiej i rosyjskiej socjologii po przełomie ustrojowym. *Kultura i Społeczeństwo*: t. 55 2-3 <http://www.kulturaipoleczenstwo.pl/> dostęp 02.03.2022 r.

113-129

Flis, Mariola, Frysztacki, Krzysztof, Skąpska, Grażyna i Polak, Paulina (red.). 2011. Co dzieje się ze społeczeństwem? Kraków. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Gliński, Piotr. 2007. Socjologia polska i Polskie Towarzystwo Socjologiczne w roku 2007. *Kultura i Edukacja* 2007 4/2007:122-137. <https://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/588/?idno=15331> dostęp 21.02.2022 r.

Gliński, Piotr. 2010. Szkic wystąpienia na sesji inauguracyjnej 14 Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny w Krakowie (8-11 września 2010). *Społeczeństwo i Socjologia. Warsztaty Analiz Socjologicznych*. https://www.salon24.pl/u/warsztaty-org/226956,spoleczenstwo-i-socjologia-2010-piotr-glinski?fbclid=IwAR1cHHBqW3ofxyUi4bgWpZlw8zavOxFRG_xXu6BEQr4TrczV3Xg_zRrfuMo dostęp 21.02.2022 r.

Gniazdowski, Andrzej. 1987. Sprawozdanie z VI Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego. W: Wnuk-Lipiński 1987, 680-738.

- Goniszewski, Maciej. 2016. Solidarność w czasach nieufności. 2016. Gdańsk. Radio MORS. [Solidarność w czasach nieufności | MORS - Mega Otwarte Radio Studenckie \(ug.edu.pl\)](#) dostęp 22.02.2022 r.
- Illner, Michal i Soros, George. 2012. Remembering Jiří Musil (1928–2012). *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 48(6):1153-1154. <https://sreview.soc.cas.cz/magno/csr/2012/mn6.php> dostęp 28.02.2022 r.
- Kaczyński, Lech. 2008. Polemika z Przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. W: Mucha i in. 2008.
- Kaltenberg-Kwiatkowska, Ewa: 2008. Jan Sedláček (1935–2008) wspomnienie o naszym czeskim przyjacielu. *Studia Socjologiczne* 4/191:147-151. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,45,studia-socjologiczne-nr-4-2008-191.html> dostęp 01.03.2022 r.
- Karpiński, Jakub. 1989. Nie być w myśleniu posłusznym: Ossowsky, socjologia, filozofia. Londyn. Polonia Book.
- Kilias, Jarosław. 2008. Jan Sedláček (1935–2008). *Kultura i Społeczeństwo* t. 52 nr 4:151-152. <http://czasopisma.isppan.waw.pl/index.php/kis/issue/view/118> dostęp 01.03.2022 r.
- Kojder, Andrzej: 2007. Feliks Gross. 17 czerwca 1906 – 9 listopada 2006. *Studia Socjologiczne* 1/184:5-9 <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,52,studia-socjologiczne-nr-1-2007-184.html> dostęp 01.03.2022 r.
- Kojder; Andrzej, Sowa, Kazimierz Z. (red.). 2003. Los i wybór: dziedzictwo i perspektywy społeczeństwa polskiego: pamiętnik XI Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego, Rzeszów-Tyczyn, 20-23 września 2000 r. Rzeszów. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Kojder-Demska, Kaja. 2015. Andrzej Kojder. <https://andrzejkojder.weebly.com/> dostęp 22.02.2022 r.
- Konecki, Krzysztof Tomasz. B.d. *Wikipedia. Wolna encyklopedia*. https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Konecki dostęp 27.02.2022 r.
- Kosznicki, Adam. 2017. Sprawozdanie z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego „Solidarność w czasach nieufności”. *Progress. Journal of Young Researchers* 1/2017:158-162. <https://www.ejournals.eu/Progress/2017/Numer-1/art/8932/> dostęp 22.02.2022 r.
- KPRM (Kancelaria Prezesa Rady Ministrów). 2020. Piotr Gliński. Wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego, przewodniczący Komitetu do spraw pożytku publicznego
- Kraśko, Nina. 1997. Rozmowa z profesorem Jerzym Szackim, przewodniczącym PTS w latach 1972–1976. W: Tarkowska 1997: 90–97, cyt. za Wicenty 2009.
- Kraśko, Nina. 1999. Z dziejów Polskiego Towarzystwa Socjologicznego: pierwsze dziesięciolecie. *Kultura i Społeczeństwo* nr 4:151-73.
- Kraśko, Nina. 2010. Instytucjonalizacja socjologii w Polsce. 1970-2000. Warszawa. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Kurczewska, Joanna i Wesołowski, Włodzimierz. 2005. XII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. Polska w Europie: uwarunkowania i perspektywy. Poznań, 15-18 września 2004 roku. *Studia Socjologiczne* 1/2005:143-145. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,60,studia-socjologiczne-nr-1-2005-176.html> dostęp 22.02.2022 r.

Kurczewski, Jacek. 1979. Stanisław Ossowski (1897-05-22 - 1963-11-07) socjolog, profesor uniwersytetu w Łodzi, profesor uniwersytetu w Krakowie. *Polski Słownik Biograficzny* t. XXIV <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/stanislaw-ossowski> dostęp 23.02.2022 r.

Kwiatkowski, Piotr i Kosela, Krzysztof. 1990. In memoriam Stefan Nowak. *International Journal of Public Opinion Research* vol. 2, Is.. 1 spring:89. <https://academic.oup.com/ijpor/article-abstract/2/1/89/659819?redirectedFrom=fulltext#no-access-message> dostęp 24.02.2022 r. pierwsza strona

Kwiatkowski, Piotr T. 2016. Jerzy Ryszard Szacki (6 FEBRUARY 1929 – 25 OCTOBER 2016) (tłumacz. Tristan Korecki). *Acta Poloniae Historica* 114:413-417. <https://apcz.umk.pl/APH/issue/view/1081> dostęp 23.02.2022 r.

Lutyńska, Krystyna. 2011. Z historii Łódzkiego Oddziału PTS. <https://pts.org.pl/oddzialy/oddzial-loodzki-pts/> dostęp 18.02.2022 r.

Machaj, Irena i Styk, Józef: 1995. Sprawozdanie z IX Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego. *Studia Socjologiczne* 1,2/1995:165–184. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,88,studia-socjologiczne-nr-1-2-1995.html> dostęp 18.02.2022 r.

Mucha, Janusz, Narkiewicz-Niedbałec i Ewa i Zielińska Maria (red.). 2008. Co nas łączy, co nas dzieli? Zielona Góra. Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego.

MPUŁ (Moskiewski Państwowy Uniwersytet im. M.W. Łomonosowa). B.d. Владимир Александрович Ядов (1929 г.). <https://www.msu.ru/news/pub-lectures/sociology/yadov.html> dostęp 02.03.2022 r.

NLA (National Library of Australia). B.d. Guide to the Papers of Jerzy Zubrzycki. <https://nla.gov.au/nla.obj-297258542/findingaid> dostęp 27.02.2022 r.

Nowak, Stefan. 1987. Społeczeństwo polskie drugiej połowy lat osiemdziesiątych – próba diagnozy stanu świadomości społecznej. Polskie Towarzystwo Socjologiczne. Zarząd Główny. W: Wnuk-Lipiński 1987: 614-660.

Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. 2010. <https://www.facebook.com/OgolnopolskiZjazdPTS> 2010.09.07-2010.09.10 dostęp 21.02.2022 r.

Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. 2013. <https://www.facebook.com/OgolnopolskiZjazdPTS> 2013.09.09-2013.09.15 dostęp 21.02.2022 r.

III Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny 2-6 II 1965. 1965. *Studia Socjologiczne* 3/1965. Tylko spis treści. <https://www.studiasocjologiczne.pl/p,25,studia-socjologiczne-nr-3-1965.html> dostęp 21.02.2022 r.

XVI Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. 2016.. <https://www.facebook.com/16zjazdpts2014>. 2015.09.10-2016.09.21 dostęp 21.02.2022 r.

XVII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny za nami. Zobacz fotorelację. 2019. Wrocław. Przegląd uniwersytecki on-line. <https://uni.wroc.pl/xvii-ogolnopolski-zjazd-socjologiczny-za-nami-zobacz-fotorelacje/> dostęp 22.02.2022 r.

XVII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. 2018. <https://www.facebook.com/17zjazdPTS> 2018.02.26-2020.09.11 dostęp 22.02.2022 r.

XVII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. Raport sprawozdawczy. 2020. Wrocław. PTS dokument wewnętrzny.

Osińska, Wanda. 1964. Stanisław Ossowski 1897-1963. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 9/3-4:375-377. <https://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/6/?idno=10527> dostęp 23.02.2022 r.

Ossowski, Stanisław. 2019. Dzienniki. T. 1, 1905-1939 opracowała Róża Sułek. Warszawa. Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego. Wydawnictwo Naukowe "Scholar".

Ostrowski, Krzysztof. 1965. Unikalny film socjologiczny z 1965 roku oraz z plenerowego wyjazdu Koła Naukowego socjologów! 04:42 <https://ifispan.pl/unikalny-film-socjologiczny-z-1965-roku/> dostęp 21.02.2022 r.

Otfinowska, Sonia. 2021. Nie żyje prof. Zbigniew Pełczyński – filozof, powstaniec warszawski, założyciel Szkoły Liderów. *Dzieje.pl Portal Historyczny*. Muzeum Historii Polski, Polska Agencja Prasowa. <https://dzieje.pl/wiadomosci/nie-zyje-prof-zbigniew-pelczynski-filozof-powstaniec-warszawski-zalozyciel-szkoly> dostęp 27.02.2022 r.

Plan zjazdu. X Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. 1997. *Gazeta uniwersytecka UŚ* wydanie specjalne wrzesień 1997. <https://gazeta.us.edu.pl/node/241741> dostęp 18.02.2022 r.

Program VII OZS. 1986. Warszawa. W Instytucie Pamięci Narodowej. Opublikowany przez: XVII Ogólnopolski 2020c. 2019.05.29

Raport z organizacji zjazdu socjologicznego w Gdańsku. 2016. Gdańsk. PTS dokument wewnętrzny.

Skąpska, Grażyna. B.d. *Wikipedia. Wolna encyklopedia*. https://pl.wikipedia.org/wiki/Gra%C5%BCyna_Sk%C4%85pska dostęp 27.02.2022 r.

Słomczyński Kazimierz M. 2021. Melvin L. Kohn (1928-2021). <https://pts.org.pl/melvin-l-kohn-1928-2021/> dostęp 28.02.2022 r.

Słomczyński Kazimierz M. i Janicka Krystyna. 2021. Włodzimierz Wesołowski (1929–2020) Życie i dzieło. *Studia Socjologiczne* 1/2021 (240):5–15. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,116,studia-socjologiczne-nr-1-2021-240.html> dostęp 25.02.2022 r.

"Solidarność w czasach nieufności". Zjazd socjologów w Gdańsku. 2016. Radio Gdańsk ["Solidarność w czasach nieufności". Zjazd socjologów w Gdańsku \(radiogdansk.pl\)](https://radiogdansk.pl) dostęp 17.02.2022 r.

Sowa, Kazimierz: 2007. Stanisław L. Andreski. 8 maja 1919 – 26 września 2007. *Studia Socjologiczne* 4/2007 (187):5-10. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,49,studia-sociologiczne-nr-4-2007-187.html> dostęp 17.02.2022 r.

Sulek (wł. Sułek), Antoni. 1989. In memoriam: Stefan Nowak. *ISA Bulletin* 51 Autumn 1989:8.

Sulek, Antoni (red.). 1992a. Dziedzictwo Stefana Nowaka. Warszawa. Uniwersytet Warszawski - Instytut Socjologii, Polskie Towarzystwo Socjologiczne.

Sulek, Antoni i Szczepański, Marek S (red.). 1998. Śląsk - Polska - Europa: zmieniające się społeczeństwo w perspektywie lokalnej i globalnej: Xięga X Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego. Katowice. Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach).

Sulek, Antoni. 1992b. Polskie Towarzystwo Socjologiczne w okresie przemian. *Nauka Polska* nr 4:127-131.

Sulek, Antoni. 1997. Dziesięć zjazdów socjologów polskich (w tekście wykorzystano m. in. materiały do historii PTS zebrane przez Elżbietę Tarkowską oraz prace Niny Kraśko). *Gazeta uniwersytecka UŚ* wydanie specjalne wrzesień 1997. <https://gazeta.us.edu.pl/node/241741> dostęp 17.02.2022 r.

Sulek, Antoni. 1998. Przeszość przyszłości. *Nauka* nr 2:245-251.

Sulek, Antoni. 2001. Wielorakie i zmieniające się funkcje Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (przy współpracy Niny Krasko). *Studia Socjologiczne* 2/2001(161): 67-84. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,76,studia-socjologiczne-nr-2-2001-161.html> dostęp 17.02.2022 r.

Sulek, Antoni. 2009. Uczenie z Melvinem Kohnem. *Studia Socjologiczne* 1/2009 (192):189-193. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,44,studia-socjologiczne-nr-1-2009-192.html> dostęp 28.02.2022 r.

Sulek, Antoni. 2021. Zmarł prof. Andrzej Kojder. <https://pts.org.pl/automatycznie-zapisany-szkic/> dostęp 24.02.2022 r.

Sulek, Antoni. B.d. *Wikipedia. Wolna encyklopedia*. https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Su%C5%82ek dostęp 24.02.2022 r.

Szacka, Barbara. 1999. Nina Assorodobraj-Kula. 16 sierpnia 1908 – 6 listopada 1999. *Studia Socjologiczne* 4/1999: 7–10 <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,105,studia-socjologiczne-nr-4-1999.html> dostęp 23.02.2022 r.

Sztompka, Piotr. 2006. Opinia dla Senatu Uniwersytetu Warszawskiego w związku z uchwałą w sprawie nadania tytułu Doktora Honoris Causa Profesorowi Shmuelowi Noahowi Eisenstadtowi. W: Uroczystość wręczenia dyplomu Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Warszawskiego Prof. Shmuelowi Noahowi Eisenstadtowi. *Studia Socjologiczne* 1/(180):17-20. W tym samym numerze opublikowane zostały także pozostała przemówienia z uroczystości nadania doktoratu honoris causa. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,56,studia-socjologiczne-nr-1-2006-180.html> dostęp 02.03.2022 r.

Tarkowska, Elżbieta (red.). 1997. Z dziejów Polskiego Towarzystwa socjologicznego. Materiały i wspomnienia. T. 1. Warszawa. Zarząd Główny PTS maszynopis.

Tarkowski, Jacek. 1994. Nauki polityczne a socjologia: odmienne reakcje na kryzys. W: Socjologia świata polityki t. 1. Warszawa. Instytut Studiów Politycznych PAN:9-31.

<https://studylibpl.com/doc/980029/socjologia-%C5%9Bwiata-polityki-w%C5%82adza-i-spo%C5%82ecze%C5%84stwo-w> dostęp 27.02.2022 r.

Wachowiak, Anna. 2013. XV Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. *Edukacja Humanistyczna* nr 2 (29):274-275. <https://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/873/?idno=19720> dostęp 21.02.2022 r.

Wesołowski, Włodzimierz i Włodarek, Jan. 2005. Kręgi integracji i rodzaje tożsamości. Polska, Europa, Świat. Warszawa. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.

Wicenty, Daniel. 2009. Zjazd zapomniany – Zjazd obserwowany. O Piątym Ogólnopolskim Zjeździe Socjologicznym w Krakowie (22–25 stycznia 1977 roku). *Przeгляд Socjologiczny* 2009/58/2: 105-127. <https://bibliotekanauki.pl/articles/413555> dostęp 18.02.2022 r.

Wiśniewski, Rafał, Mikołaj Pawlak. 2013. Tradycja i terażniejszość Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. W: Kruszewski, Zbigniew (red.). Towarzystwa Naukowe w Polsce: dziedzictwo, nauka, kultura, trwanie. t. 2. Warszawa: Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN:255-265. <https://depot.ceon.pl/handle/123456789/3415?show=full> dostęp 27.02.2022 r.

Włodarek, Jan. 2000. Janusz Ziółkowski. 6 kwietnia 1924 - 5 kwietnia 2000. *Studia Socjologiczne* 3/2000 (158): 5-9. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,79,studia-socjologiczne-nr-3-2000-158.html> dostęp 24.02.2022 r.

Włodarek, Jan. 2014. Profesor dr Richard Grathoff (1934-2013). *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny* Tom 76 Nr 1:301-302.

Wnuk-Lipiński, Edmund (red.). 1987. VII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny, Materiały (do użytku wewnętrznego). Warszawa. PTS Zarząd Główny.

Worek, Barbara. 2007. XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. *Kultura i Edukacja* 2007 4/2007:138-140 <https://bazhum.muzhp.pl/czasopismo/588/?idno=15331> dostęp 18.02.2022 r.

WPiAUW (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego). 2021. Odszedł profesor Andrzej Kojder - 29.01 ceremonia pożegnalna. <https://www.wpia.uw.edu.pl/pl/aktualnosci/nekrolog-profesora-andrzeja-kojdera> dostęp 24.02.2022 r.

WPNKP (Wspólna Polsko-Niemiecka Komisja Podręcznikowa). B.d. Prof. dr hab. Władysław Markiewicz. <http://deutsch-polnische.schulbuchkommission.de/pl/czlonkowie/byli-czlonkowie/prof-dr-wladyslaw-markiewicz.html> dostęp 23.02.2022 r.

Zarząd Główny PTS. 1991. VIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny. *Studia Socjologiczne* 1,2/1991:197–198. <https://www.studiasocjologiczne.pl/s,108,studia-socjologiczne-nr-1-2-1991.html> dostęp 18.02.2022 r.

ⁱ Liczący 51 stron raport składa się z 29 części (każda z rekomendacjami) z 29 załącznikami:

Części: I. UWAGI OGÓLNE II. PRACE KOMITETU ORGANIZACYJNEGO XVII OSZ WE WROCŁAWIU. WNIOSKI PODSTAWOWE III. KOMUNIKACJA (Komunikacja z uczestnikami, Obsługa skrzynki email poczty zjazdowej, Goście zagraniczni, Goście krajowi, Komunikacja wewnętrzna i koordynacja prac, Komunikacja ze środowiskiem zewnętrznym) IV. KWESTIE PROGRAMOWE V. OBSŁUGA PRAWNA ZJAZDU VI. STRONA INTERNETOWA I OPRAWA WIZUALNA VII. SYSTEM COFFEE VII. SPRAWY LOKALOWE, ADMINISTRACYJNE, PORZĄDKOWE I TECHNICZNE VIII. SPONSORING, CZYLI POZYSKIWANIE DODATKOWYCH ŚRODKÓW IX. PATRONATY X. WYDAWNICTWA XI. WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE XII. ZJAZDOWA ROZRYWKA (NP. BANKIET) XIII. GADŻETY, MATERIAŁY PROMOCYJNE XIV. AKADEMIKI, HOSTELE, HOTELE... XV. WYŻYWIENIE XVI. TŁUMACZENIA XVII. STREAMING XVIII. WOLONTARIAT XIX. PARTNERZY ZEWNĘTRZNI XX. MEDIA XXI. PROGRAM ZJAZDOWY I IDENTYFIKATORY XXII. CERTYFIKATY XXIII. DODATKOWE MIEJSCA NA ZJEŹDZIE XXIV. BIURO I RECEPCJA ZJAZDU XXV. OBSŁUGA FINANSOWA ZJAZDU (Obsługa konta bankowego Zjazdu, Wystawianie faktur za opłaty zjazdowe) XXVI. UBEZPIECZENIE ZJAZDU XXVII. REGULAMIN ZJAZDU XXVIII. XXIX SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załączniki: 1. Koncepcja organizacyjna XVII OZS Wrocław 2019. 2. Przykładowy mailing dot. zasad zgłaszania grup tematycznych przez Sekcje PTS. 3. Przykładowy mailing dot. konieczności uregulowania zaległych składek członkowskich. 4. Przykładowy mailing dot. zaakceptowania przez Radę Programową grupy tematycznej. 5. Informacje dotyczące organizacji grup tematycznych. 6. Przykładowy mailing dot. nieopublikowania zgłoszonej grupy ze względu na zaległości w składkach członkowskich jej organizatorów. 7. Procedura kwalifikowania grup. 8. Przykładowy ranking grup tematycznych po preselekcji. 9. Grupy Sekcji weryfikacja kryteriów formalnych. 10. Komunikat zjazdowy nr 1 Zasady zgłaszania Grup Sekcji PTS. 11. Komunikat zjazdowy nr 3 zgłaszanie grup międzyśrodkowych. 12. Komunikat zjazdowy nr 5 Zasady organizacji sesji i sympozjów. 13. Informacja do Organizatorów grup kwestie formalne. 14. Przykładowy list do polskiego towarzystwa naukowego. 15. Lista polskich towarzystw naukowych. 16. Przykładowy list do zagranicznego towarzystwa naukowego. 17. Lista zagranicznych towarzystw naukowych. 18. Regulamin zgłaszania grup XVII OZS Wrocław 2019. 19. Logo XVII OZS Wrocław. 20. Plakat XVII OZS Wrocław. 21. Oferta dla sponsorów. 22. Formularz zgłaszania imprez towarzyszących podczas XVII OZS Wrocław. 23. Recepcja krok po roku. 24. Formatka zapytań o udzielenie patronatu nad Zjazdem. 25. Zaświadczenie dla wolontariuszy/ek - wzór. 26. Organizacja pracy w Biurze Zjazdu. 27. Regulamin XVII OZS Wrocławia 2019. 28. Protokół z przekazania i odbioru materiałów postprodukcyjnych objętych umową dotyczącą streamingu podczas XVII OZS Wrocław. 29. Wydawnictwa i wystawcy podczas XVII OZS Wrocław.

ⁱⁱ Zespół *The Fruitcakes* jak ryba w wodzie czuje się w brzmieniach rodem z lat 60. Energetyczny rock and roll i psychodelię w stylu *The Beatles* czy wczesnych *Pink Floyd* doprawiają obfętymi harmoniami wokalnymi – jak podaje serwis Culture.pl: w obszernej i ciekawej notce.

ⁱⁱⁱ Liczący 35 stron raport składa się z 22 części: XVII. Media, XVIII. Wydawnictwa, XIX. Program zjazdowy, informatory i certyfikaty, XX. Biuro i recepcja zjazdu, XXI. Obsługa finansów zjazdu, XXII. Regulamin zjazdu, ubezpieczenie, umowy, faktury.

^{iv} Biogram dostępny w serwisie Culture.pl: Plakacista, urodzony w 1941 roku w Miłkowej koło Nowego Sącza. Mieszkał i tworzył w Krakowie, tam zmarł 31 sierpnia 2011 roku. Profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Zapraszany z wykładami przez Université du Quebec w Montrealu, Universidad de Santiago de Chile, Ecole des Beaux Arts de Toulouse, Ecole d'Architecture de Paris, Creation Gallery w Tokio. Laureat złotych medali na międzynarodowych wystawach plakatu w Colorado'83, Toyama'85, Mexico'92. Autor plakatów portretowych - hommage à Jan Paweł II, Vincent Van Gogh, Chagall, Salvador Dali, Joseph Beuys, Picasso i lidera "Solidarności" do wystawy projektów "Człowiek Roku 1989 - Lech Wałęsa" dla "El Periodico" w Barcelonie w 1989."

^v Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 31,92 zł <https://wuj.pl/ksiazka/co-dzieje-sie-ze-społeczenstwem> dostęp 20.02.2022 r.

^{vi} Składa się z 11 części: 1. Dynamika – punkt zwrotny – nie kryzys, 2. Rozwój instytucjonalny a wartości, 3. Plagiaty, 4. Co badamy, a czego nie badamy?, 5. Myślenie elitarne a wartości, 6. Kwestie społeczne – zapomniany temat socjologii, 7. Obrona socjologii, 8. Bez lustracji i antylustracji, 9. Socjologia a życie publiczne, 10. Sondażystyka, 11. Socjologia a państwo i polityka,

^{vii} Stowarzyszenie "Idokan Polska" nr KRS: 0000010195.

^{viii} Ustawa z dnia 17 lipca 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19860260126> dostęp 18.02.2022 r.

^{ix} Gary S. Becker, Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii w 1992 r. za rozszerzenie teorii racjonalnych decyzji na wszystkie dziedziny ludzkiego zachowania. Informacja <https://ssl-biblioteka.sgh.waw.pl/pl/nobel/Strony/Gary-S.-Becker.aspx> dostęp 1 marca 2022 r.

---

^x It is an institute for advanced study, where retired professors can pursue research opportunities, conduct and attend academic seminars, and explore other opportunities for continued scholarship (AJH 2021)

^{xi} Takiego określenia użyto w Krakowie przy okazji poświęconego mu spotkania z udziałem jego biografów Johna Bonda, współautora książki „Jerzy Zubrzycki. Wielki Polak i Australijczyk” oraz ambasadora Australii Paula Wojciechowskiego.

^{xii} W okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w PTS nie mogło być Przewodniczącego PTS, a tylko Przewodniczący Zarządu Głównego